

**BIROUL PENTRU OBSERVAREA PIETEI MUNCII SI A CALITATII
LOCURILOR DE MUNCA
BLOCUL NATIONAL SINDICAL**

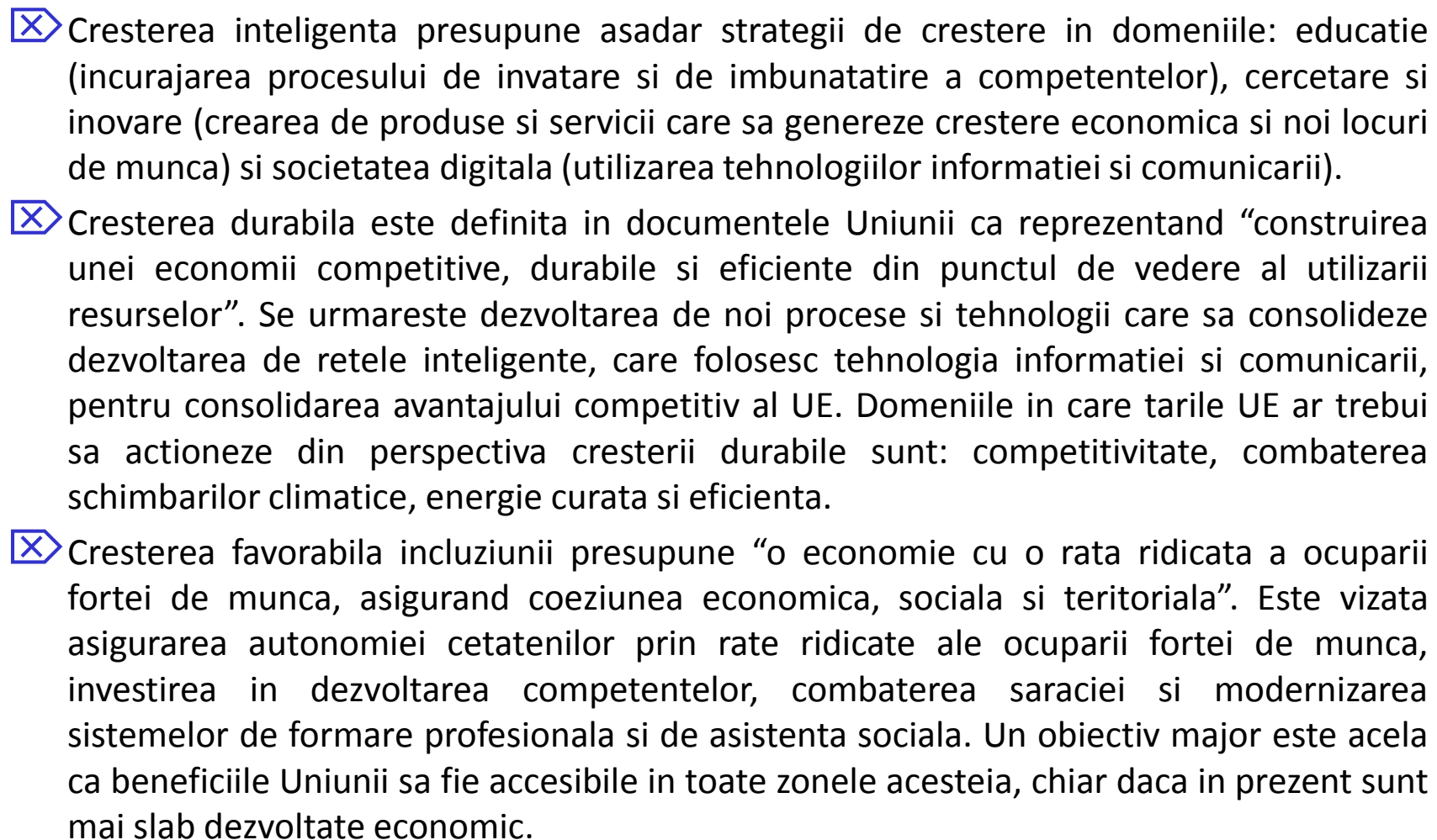
Piata fortei de munca din Romania in context european

Evaluare indicatori

2014

Agenda Europa 2020

- ▶▶ Agenda Europa 2020 reprezinta strategia de crestere economica a Uniunii Europene si continua Strategia Lisabona, documentul de pozitie al UE care a reprezentat strategia pentru perioada 2000 – 2010. Daca Strategia Lisabona a stabilit, din pacate, tinte care s-au dovedit imposibil de atins, Agenda Europa 2020 se dovedeste la fel de ambitioasa. Aceasta nu pentru ca expertii Uniunii ar fi nerealisti, pentru ca este evident ca acestia stiu cat de greu este ca tari atat de diferite ca nivel de performanta economica sa ajunga la un numitor comun. Prin insasi constructia sa, Uniunea Europeana trebuie sa reprezinte insa acel spatiu in care la beneficiile dezvoltarii sa ajunga la intreaga populatie, nu doar cei care traiesc in tarile in prezent dezvoltate. In sensul acesta, UE este o constructie comuna, iar tintele stabilite de Agenda Europa 2020 sunt tinte comune pentru toate statele membre.
- ▶▶ Prioritatile Agendei Europa 2020 se impart in trei mari directii, numite crestere inteligenta, crestere durabila si crestere favorabila incluziunii.

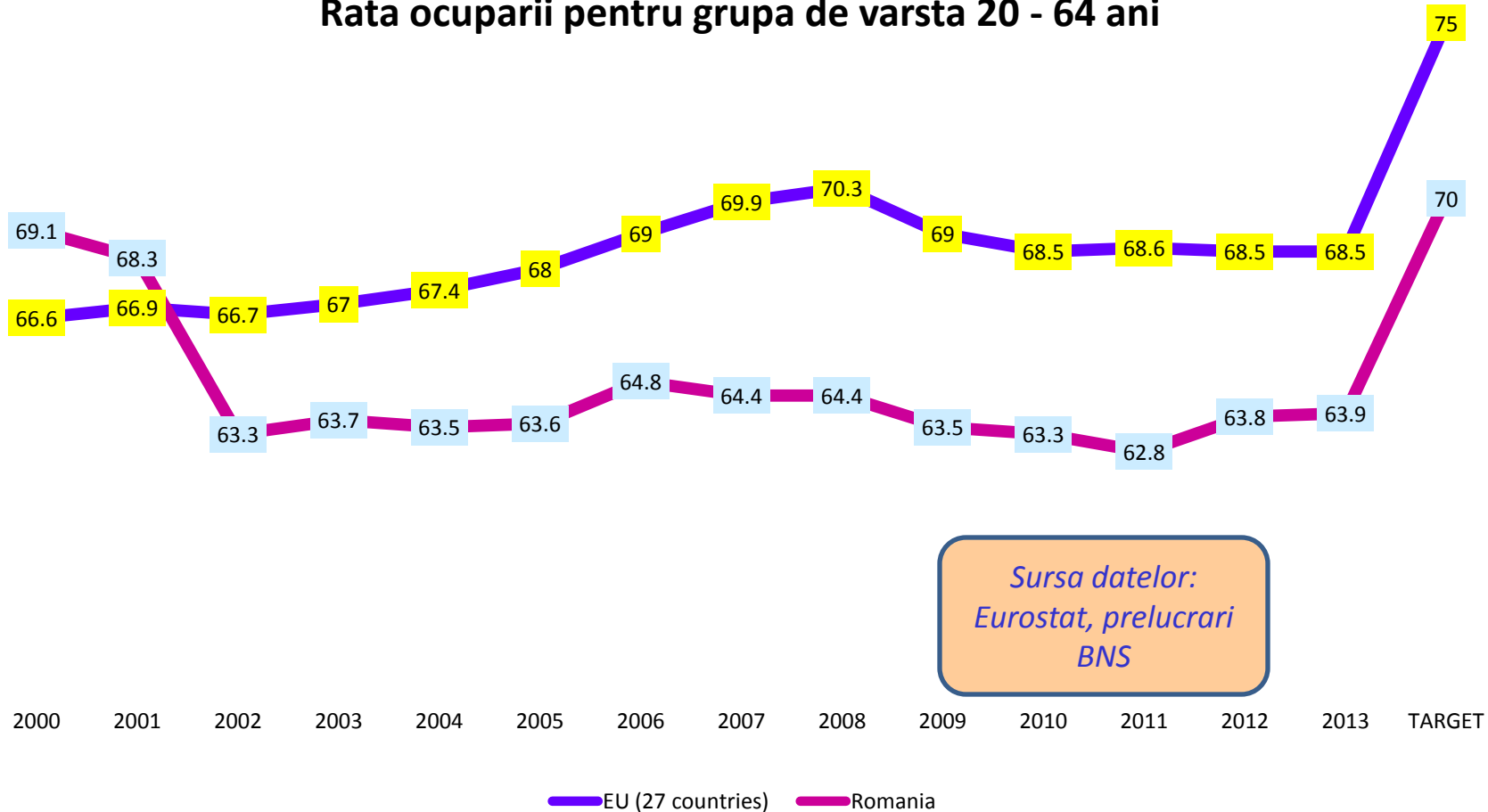
-
- ⊗ Cresterea inteligenta presupune asadar strategii de crestere in domeniile: educatie (incurajarea procesului de invatare si de imbunatatire a competentelor), cercetare si inovare (crearea de produse si servicii care sa genereze crestere economica si noi locuri de munca) si societatea digitala (utilizarea tehnologiilor informatiei si comunicarii).
  - ⊗ Cresterea durabila este definita in documentele Uniunii ca reprezentand “construirea unei economii competitive, durabile si eficiente din punctul de vedere al utilizarii resurselor”. Se urmareste dezvoltarea de noi procese si tehnologii care sa consolideze dezvoltarea de retele inteligente, care folosesc tehnologia informatiei si comunicarii, pentru consolidarea avantajului competitiv al UE. Domeniile in care tarile UE ar trebui sa actioneze din perspectiva cresterii durabile sunt: competitivitate, combaterea schimbarilor climatice, energie curata si eficienta.
  - ⊗ Cresterea favorabila incluziunii presupune “o economie cu o rata ridicata a ocuparii fortei de munca, asigurand coeziunea economica, sociala si teritoriala”. Este vizata asigurarea autonomiei cetatenilor prin rate ridicate ale ocuparii fortei de munca, investirea in dezvoltarea competentelor, combaterea saraciei si modernizarea sistemelor de formare profesionala si de asistenta sociala. Un obiectiv major este acela ca beneficiile Uniunii sa fie accesibile in toate zonele acesteia, chiar daca in prezent sunt mai slab dezvoltate economic.

BIROUL PENTRU OBSERVAREA PIETEI MUNCII SI A CALITATII LOCURILOR DE MUNCA

**INDICATORII EUROPENI CE DEFINESC CRESTEREA
FAVORABILA INCLUZIUNII SOCIALE**

Rata ocuparii pentru grupa de varsta 20 - 64 ani

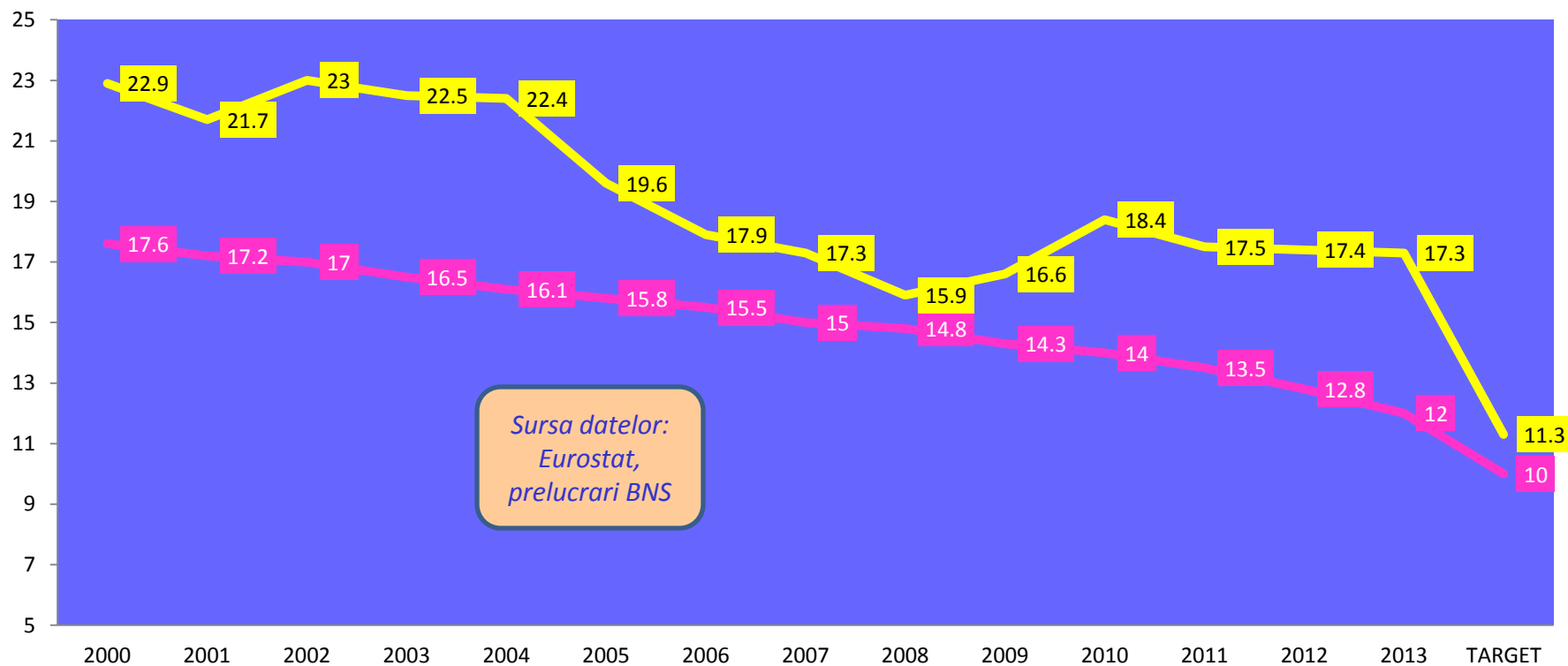

Obiectivul declarat al Uniunii Europene este ca, pana in 2020, 75% din populatia cu varsta cuprinsa intre 20 si 64 de ani sa fie angajata. Romania si-a asumat o rata a angajarii de doar 70% pana in 2020.

- ⊗ După cum se poate observa, criza economică a avut un impact notabil atât la nivelul UE 27 cât și pentru România. România nu a reușit să recupereze până în 2013 pierderea în ocupare suferită în timpul crizei, 63,9% - rata ocupării din 2013 este semnificativ mai mică decât cea din 2008. Trebuie menționat și faptul că România deține o cota importantă din populație ocupată în agricultura de subsistență – aproape 30% din populația cu vârstă de muncă. Dacă nu se va găsi o soluție pentru această categorie de populație atunci nu vom putea vorbi de o creștere sustenabilă pe termen lung care să conducă la atingerea țintei asumate de România pentru 2020.
- ⊗ Transferul populației și forței de muncă din agricultura de subsistență presupune investiții majore în această ramură și în mediul rural în general, în vederea creșterii randamentului factorilor de producție și obținerii unor venituri sigure și stabile. Structura ocupării în România împiedică atingerea obiectivelor Strategiei 2020, dacă avem în vedere că ponderea populației ocupate în agricultura are o corelație negativă cu nivelul total al ocupării.
- ⊗ În prezent doar 33,9% din totalul populației ocupate în mediul rural activează în sectoarele nonagricole. Provocarea principală pentru România o reprezintă tranziția populației ocupate în mediul rural în agricultura spre sectoarele nonagricole.

Părăsirea timpurie a școlii, evoluție România și UE, 2000 – 2013

— EU (27 countries) — Romania

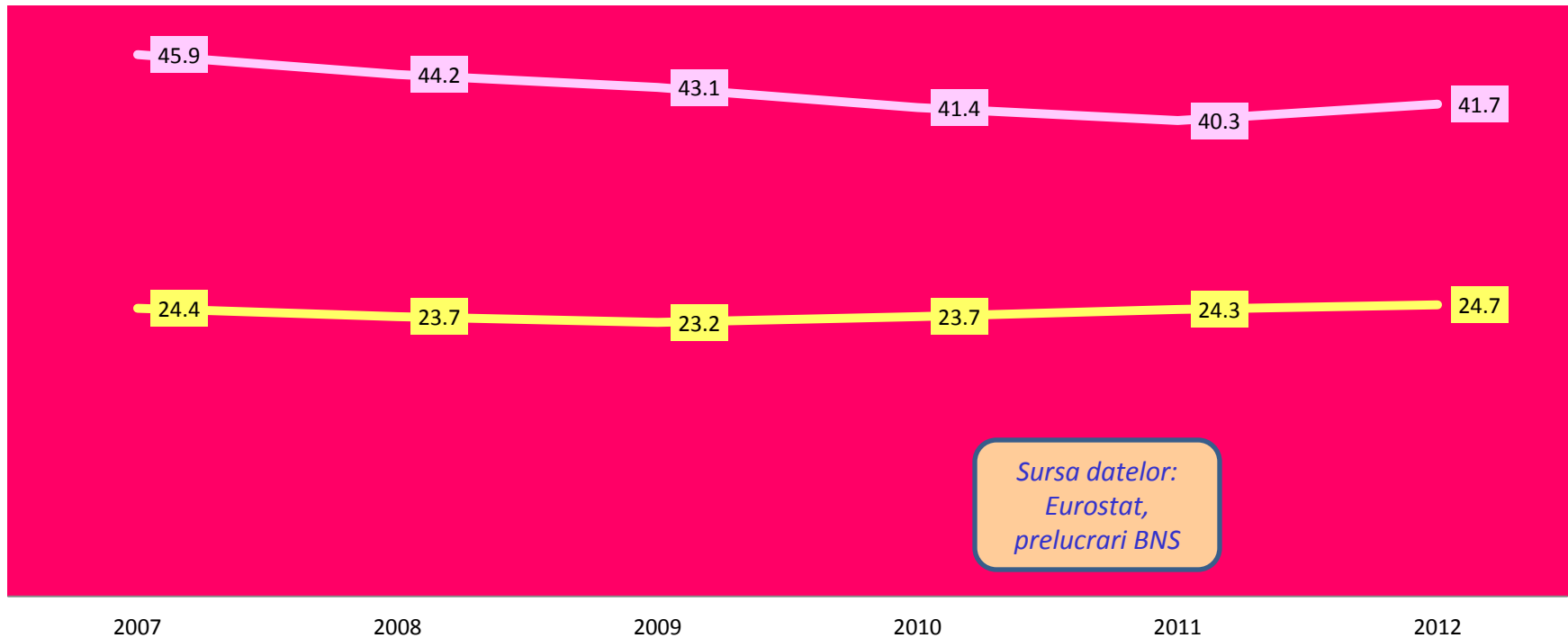

Obiectivul UE, declarat prin Agenda Europa 2020 este ca procentul tinerilor care parasesc timpuriu scoala sa fie sub 10%. Dupa cum se observa din graficul de mai sus, procentul tinerilor care parasesc timpuriu scoala a fost in scadere in UE 27, chiar si in perioada crizei economice. Nu acelasi lucru s-a intamplat insa in Romania, unde criza economica a marcat o crestere cu 2,5% a celor care au parasit timpuriu scoala. Chiar si in 2013 nivelul a ramas foarte ridicat, facand aproape imposibila atingerea tintei de 11,3, chiar si in conditiile in care aceasta tinta este mai putin ambitioasa decat cea la nivel european.

Condițiile economice sunt principalul motiv pentru care fenomenul parasirii timpurii a școlii este atât de accentuat în România. Grupurile vulnerabile sunt, în principal, comunitatea roma și populația din mediul rural.

Populație cu risc de sărăcie sau excluziune, evoluție România

— EU (27 countries) — Romania

In privinta reducerii numarului de persoane aflate in risc de saracie si excluziune sociala pana in 2020 fata de 2008, Uniunea Europeana are ca obiectiv reducerea cu 20 de milioane (25%) a numarului acestor persoane. Obiectivul Romaniei este similar, de reducere a riscului de saracie fata de 2008 cu 25%.

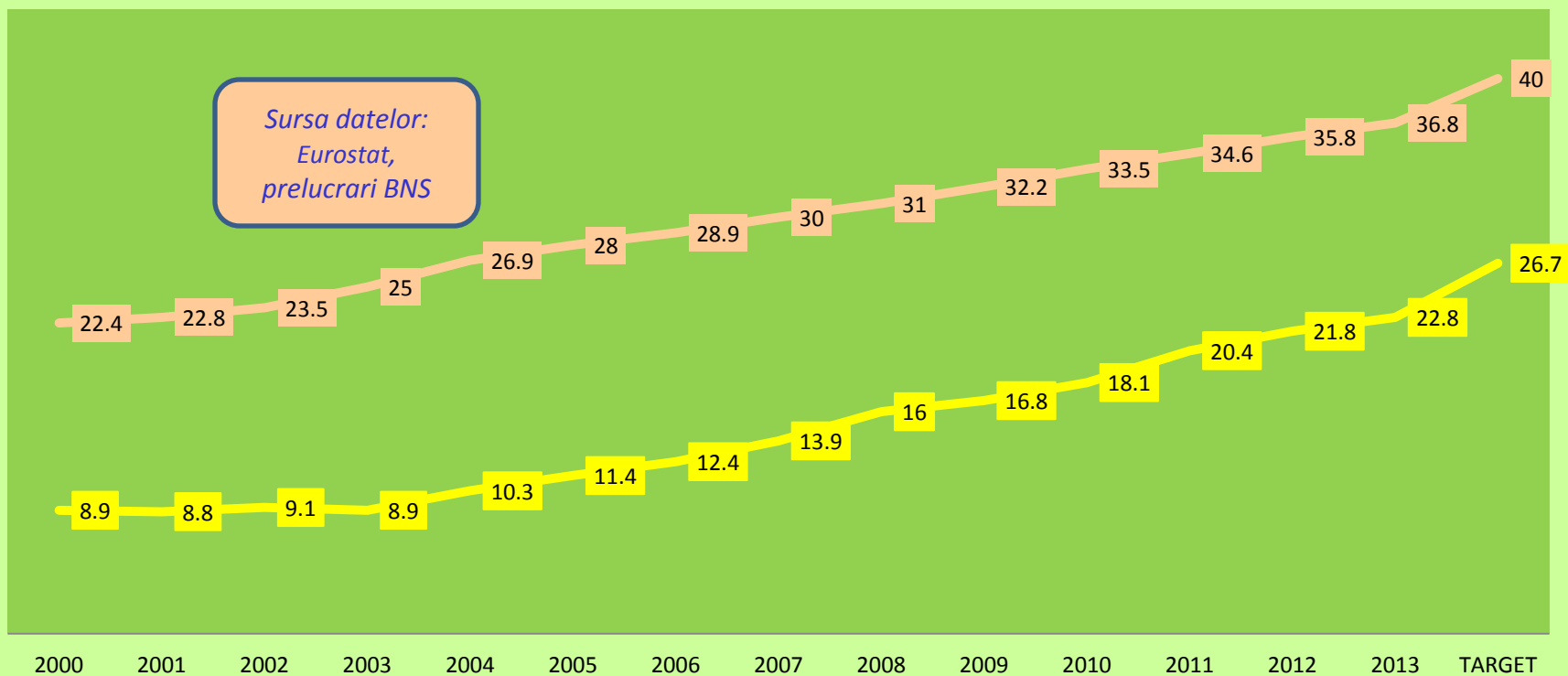
Asa cum se poate observa peste 41,7% din populatia Romaniei se afla in risc de saracie in 2012, fata de doar 24,7% reprezentand media UE 27. In 2012 Romania si-a redus populatia aflata in risc de saracie cu 5% fata de nivelul existent in 2008.

Desi acest indicator a cunoscut o imbunatatire in 2010 fata de 2009 de remarcat este trendul crescator reluat in 2012.

Procentul celor care au absolvit învățământul terțiar, evoluție România și UE

EU (27 countries) Romania

Acest indicator prezentat în graficul de mai sus prezintă procentul populației cu vârsta cuprinsă între 30 și 34 de ani care a absolvit cu succes o facultate. Obiectivul UE este acela ca minim 40% dintre persoanele cu vârsta cuprinsă între 30 și 44 de ani să fie absolvenți de facultate. După cum se observă, România este cu mult în urma mediei țărilor UE la acest capitol, având un procent de absolvenți din grupa de vârstă menționată de doar 22,8% în 2013, față de 36,8% media UE. Cauzele sunt, de asemenea, economice – costurile mari ale întreținerii unui tânăr într-un centru universitar și necesitatea pentru familii ca tinerii care au terminat învățământul primar sau secundar să contribuie la bugetul familiei, angajându-se sau desfășurând activități familiale neremunerate – munca la câmp, de exemplu, în agricultura de subsistență.

FATA REALA A ROMANIEI!

Numărul tinerilor salariați a scăzut dramatic în ultimii zece ani și va continua să se reducă, adulții trec masiv în inactivitate după ce termină șomajul, aproximativ 30% din populație se confruntă cu lipsuri majore și aproape 42% dintre români se află în risc de sărăcie sau de excluziune. Așa arată România reală, cea de dincolo de o rată oficială a șomajului de 7,2% și de declarații politice care vorbesc despre creștere economică și nivel de trai îmbunătățit.

Având la bază date statistice publicate periodic de Institutul Național pentru Statistică precum și date furnizate de instituții europene de profil, Blocul Național Sindical a realizat o analiză detaliată a pieței muncii din România care prezintă situația exactă din punct de vedere al ocupării și al nivelului de trai, care arată în ce măsură Codul Muncii adoptat în 2011 și Legea dialogului social au influențat relațiile de muncă și nivelul salarial, care vorbește despre nivelul de educație și părăsirea timpurie a școlii, care prezintă situația reală a șomajului de lungă durată și care plasează România inclusiv în contextul îndeplinirii indicatorilor pe care și i-a asumat în raport cu Uniunea Europeană.

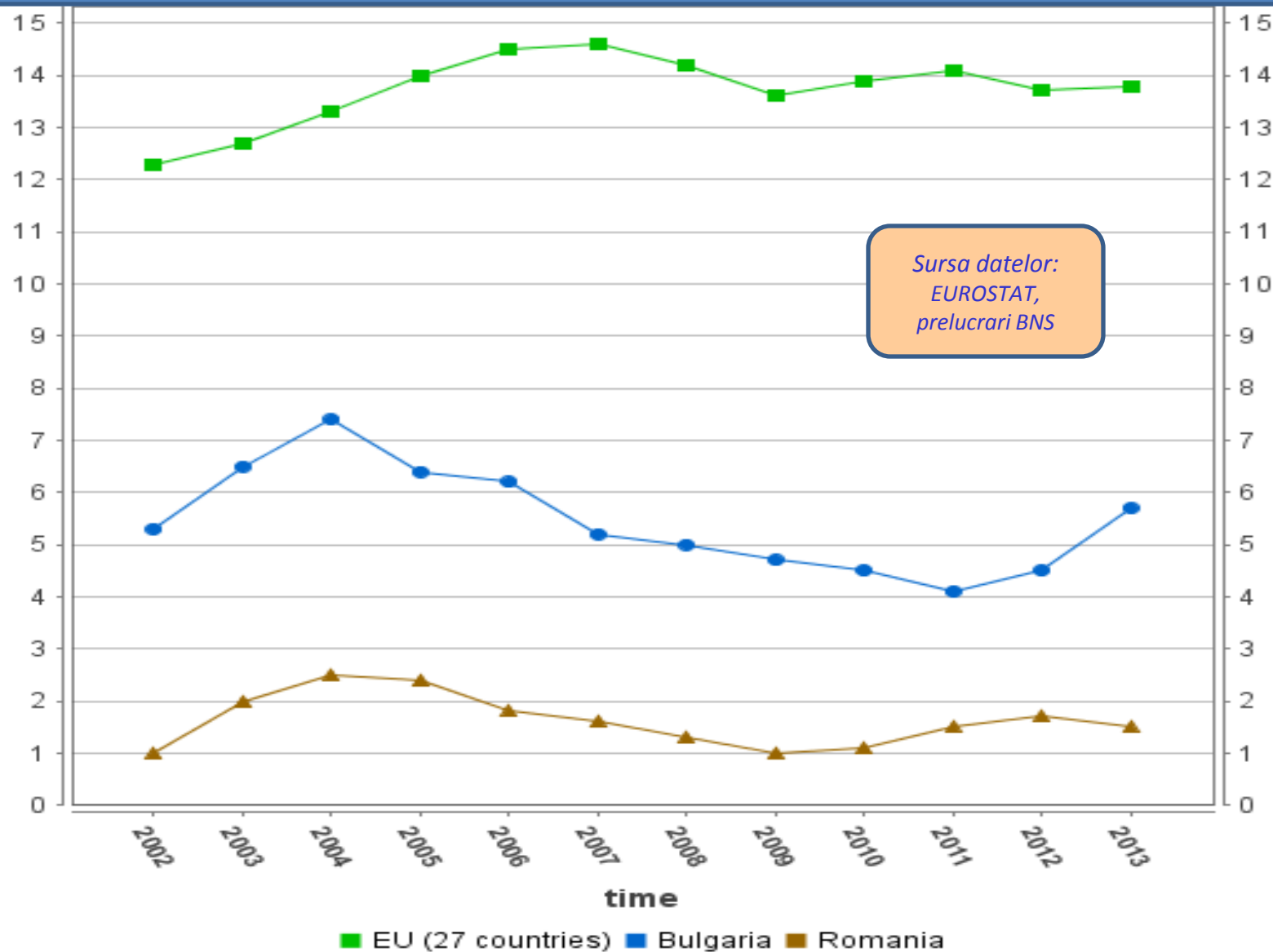
Adevărul din spatele unei rate a șomajului de circa 7% este că o mare parte din populația aptă de muncă a ieșit din catastifele agențiilor de ocupare și a migrat către zona de inactivitate, acolo unde formula de calcul a șomajului nu ajunge, unde persoanele apte de muncă sunt nevoite să trăiască din alte forme de ajutoare de stat sau din veniturile aduse de celelalte persoane din gospodărie, acolo unde contactul cu piața forței de muncă este rupt total și unde nu ajung politicile și strategiile de ocupare elaborate de Guvern.

Liberalizarea pieței muncii făcută prin adoptarea Codului Muncii în urmă cu trei ani și prin modificarea legislației care reglementează dialogul social nu numai că nu a influențat pozitiv piața forței de muncă în nicio formă și la niciun nivel, ci chiar a condus la o precarizare a condițiilor de muncă și la o scădere a nivelului de trai. Aceasta este una dintre concluziile importante ale studiului elaborat de Blocul Național Sindical, studiu care arată cu cifre clare, imposibil de combătut, că în locul unei creșteri substanțiale a ocupării cu timp parțial sau a ocupării pe perioadă determinată România se confruntă cu un fenomen de migrare a populației apte de muncă din zona ocupării în zona de inactivitate sau de glisare din zona de ocupare cu statut de salariat înspre ocupare neremunerată sau ocupare pe cont propriu.

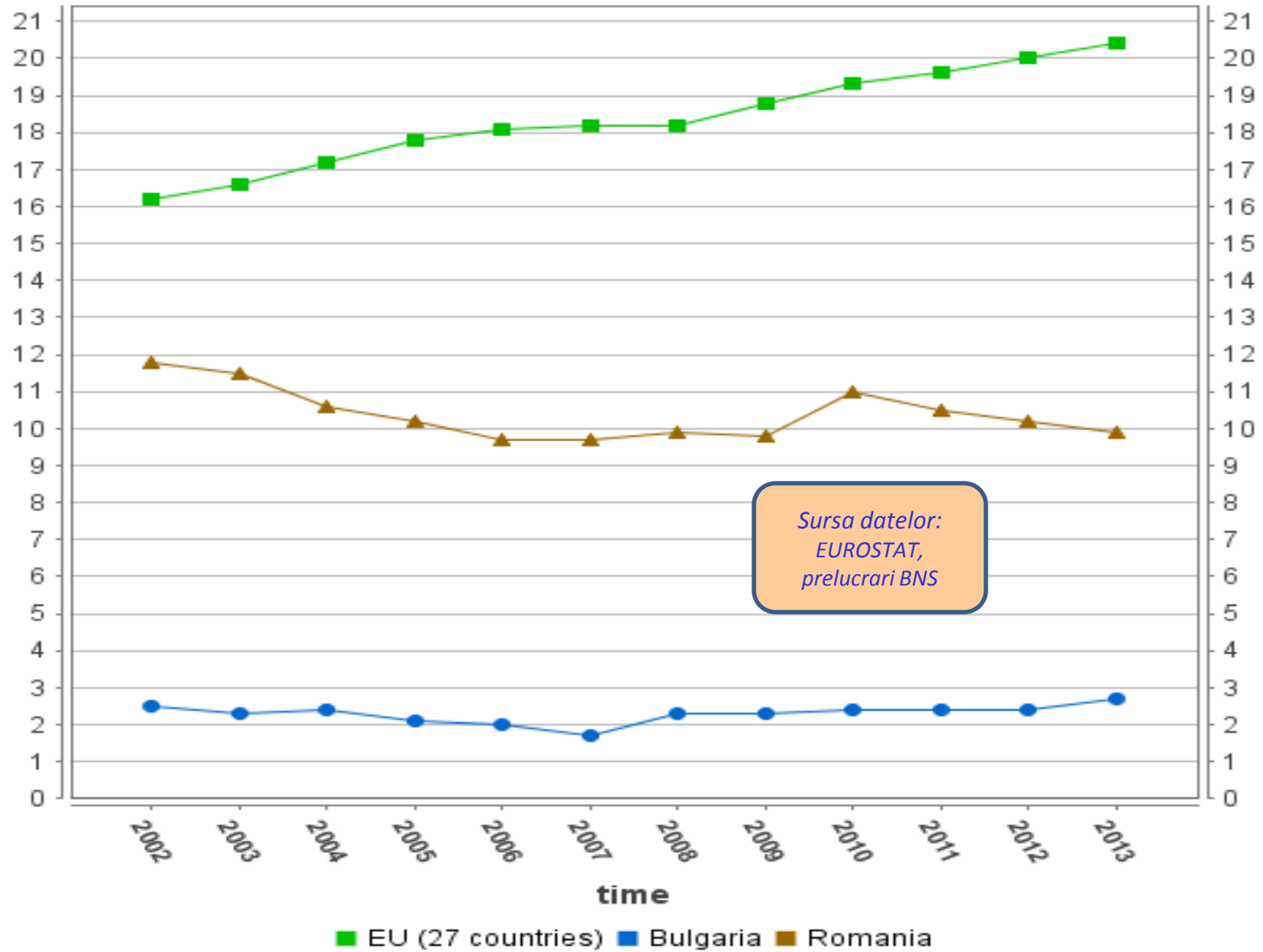
Potrivit cifrelor analizate de BNS, **"reforma" relațiilor de muncă nu a reușit să impulsioneze piața muncii** și să conducă la o creștere semnificativă a numărului de contracte cu timp parțial sau pe perioadă eterminată, nici raportat la anii anteriori și nici raportat la nivelul Uniunii Europene.

În anul 2013, sub 2% dintre contracte erau pe perioadă determinată în România, comparativ cu o medie europeană de aproximativ 14%. O ușoară tendință de creștere a fost constatată la noi în anii 2011 și 2012 comparativ cu 2010, însă creșterea nu a fost una cauzată de noi locuri de muncă, ci mai degrabă de transformarea unor contracte pe perioadă nedeterminată în contracte pe perioada determinată. În ceea ce privește contractele part-time, acestea sunt folosite în aproximativ 10% din cazuri, în condițiile în care media la nivelul Uniunii Europene trece de 20%.

Salariati cu contract de munca pe perioada determinata (media anuala) %din numarul total de salariati

Persoane ocupate cu timp partial – total % din total persoane ocupate

Care sunt totusi efectele reformei in piata muncii?

1. Modificari majore in structura populatiei prin cresterea populatiei inactive
2. Lipsa de interes a celor din categoria persoanelor inactive de a reintra in piata muncii. In masura covarsitoare aceste persoane nu cauta un loc de munca si nici nu sunt disponibile sa inceapa munca daca ar gasi un loc de munca.
3. Precarizarea conditiilor de ocupare pentru cei care s-au mentinut cu statut de populatie ocupata prin reducerea ponderii salariatilor in favoarea lucratorilor neremunerati sau a lucratorilor pe cont propriu.
4. O cronicizare a somajului de lunga durata. O pondere insemnata a somerilor nu au lucrat niciodata sau nu au lucrat niciodata in ultimii 8 ani, iar aceasta situatie nu este valabila doar in cazul grupei de varsta 18-24 ani.

Circa 20% dintre tinerii cu vârste între 15 și 24 de ani se află în situație de inactivitate, adică nu figurează ca șomeri, nu primesc nici un fel de asistență pentru integrare în muncă și nu sunt vizați de politicile active. **Mai grav decât atât este faptul că 94,3% dintre tinerii aflați în inactivitate nu caută un loc de muncă** și nu ar fi dispuși să înceapă lucrul dacă li s-ar oferi un loc de muncă.

Pentru categoriile de vârstă cuprinse între 25-50 de ani situația este mai mult decât îngrijorătoare, iar punctul culminant este atins pentru categoria 50-65 de ani, cu 19% șomeri și 30% inactivi la nivelul anului 2012.

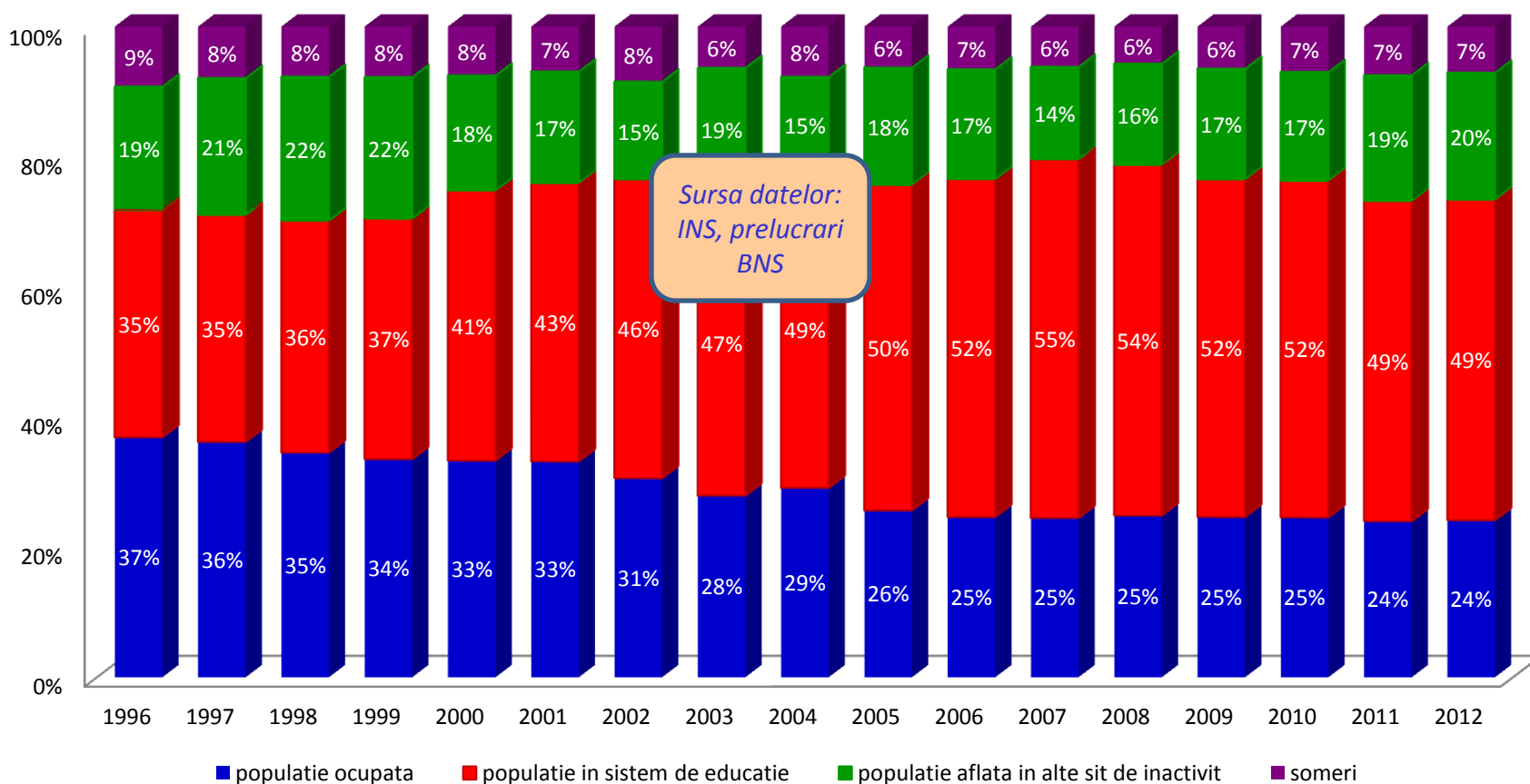
Dacă pentru vârstnici pot fi identificate ușor cauzele trecerii în inactivitate, pentru grupa de vârstă 25-34 de ani, cea aptă de muncă, cu experiență și cu posibilități de a se adapta rapid la tendințele pieței muncii, devine greu de explicat o scădere a ocupării de la 77% în 1996 la 72% în 2012, concomitent cu o creștere a trecerii în inactivitate de la 15% în 1996 la 19% în anul 2012. Șocant este și faptul că 83% dintre persoanele inactive declară că nu caută un loc de muncă și nu sunt disponibile să înceapă lucrul nici dacă li s-ar oferi un post.

Tendința este similară și pentru grupa de vârstă 35-49 ani, unde se constată o scădere a ocupării de la 82% la nivelul anului 1996 la 78% la nivelul anului 2012 și o creștere a trecerii spre inactivitate de la 14% în anul 1996 la 18% în 2012.

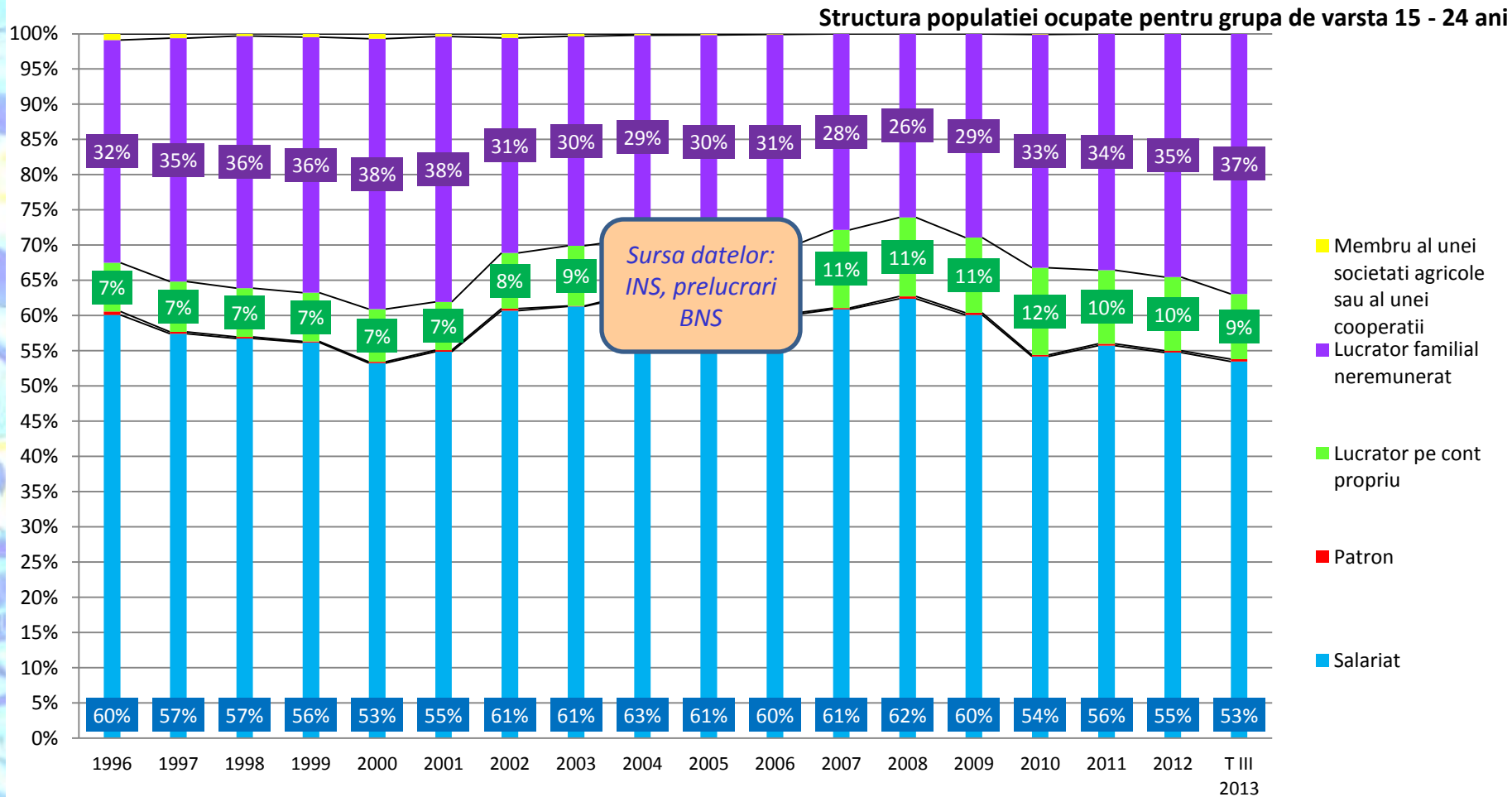

Pentru grupa de varsta 15-24 ani se poate observa o reducere drastica a ponderii populatiei ocupate in total populatie pe acest segment de varsta. In 1996 - 37% din tinerii din grupa de varsta 15-24 erau ocupati si doar 35% din ei erau prinsi in sistemul de educatie. In 2012 - 49% din tineri sunt in sistemul de educatie si doar 24% din tineri sunt ocupati.

Structura populatiei pentru grupa de varsta 15 -24 ani

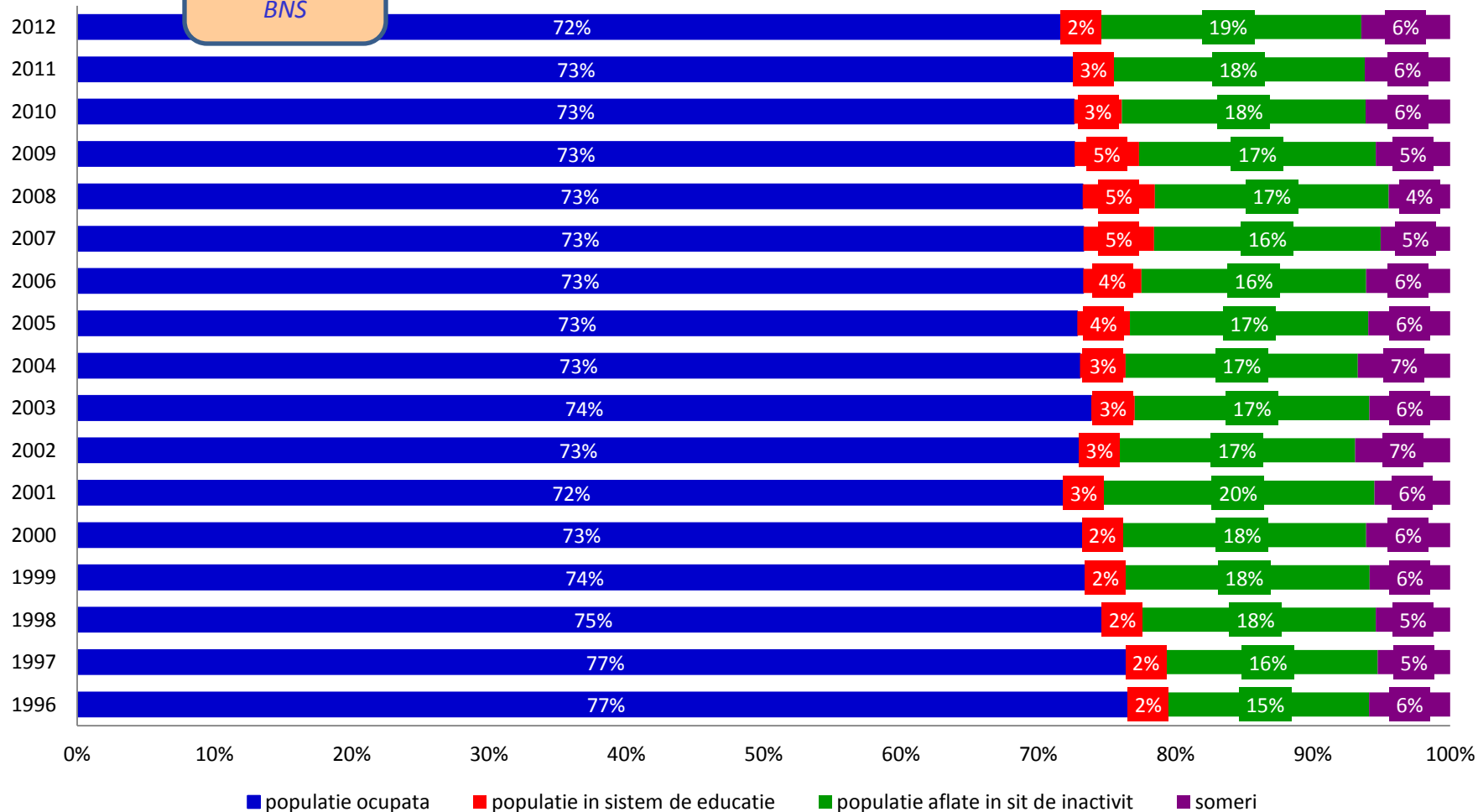
In 1996 - 60% din populatia ocupata era formata din salariati, in timp ce in anul 2012 aceasta categorie mai detinea doar 53% din populatia ocupata. Reducerea ponderii salariatilor s-a realizat in favoarea lucratorilor familiali neremunerati, categorie care a crescut in 2012 fata de 1997 de la 32% la 37%.

Pentru grupa de varsta 25 -34 constatam un transfer dinspre populatie ocupata, care s-a redus in 2012 fata de 1996 de la 77 la 72%, catre inactivitate, ponderea persoanelor inactivate a crescut in 2012 fata de 1996 de la 15% la 19%.

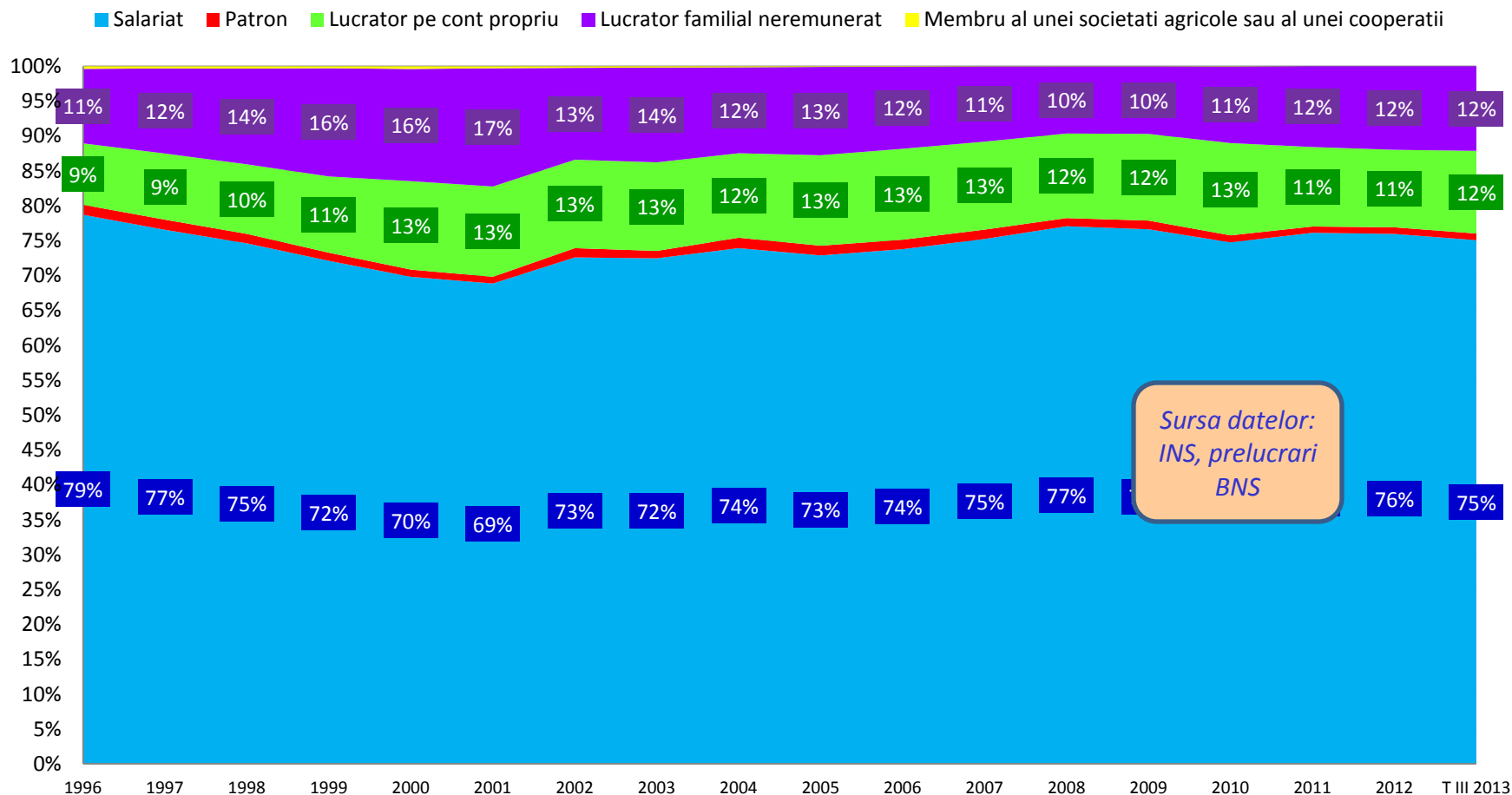
Sursa datelor:
INS, prelucrari
BNS

Structura populatiei pentru grupa de varsta 25 - 34 ani

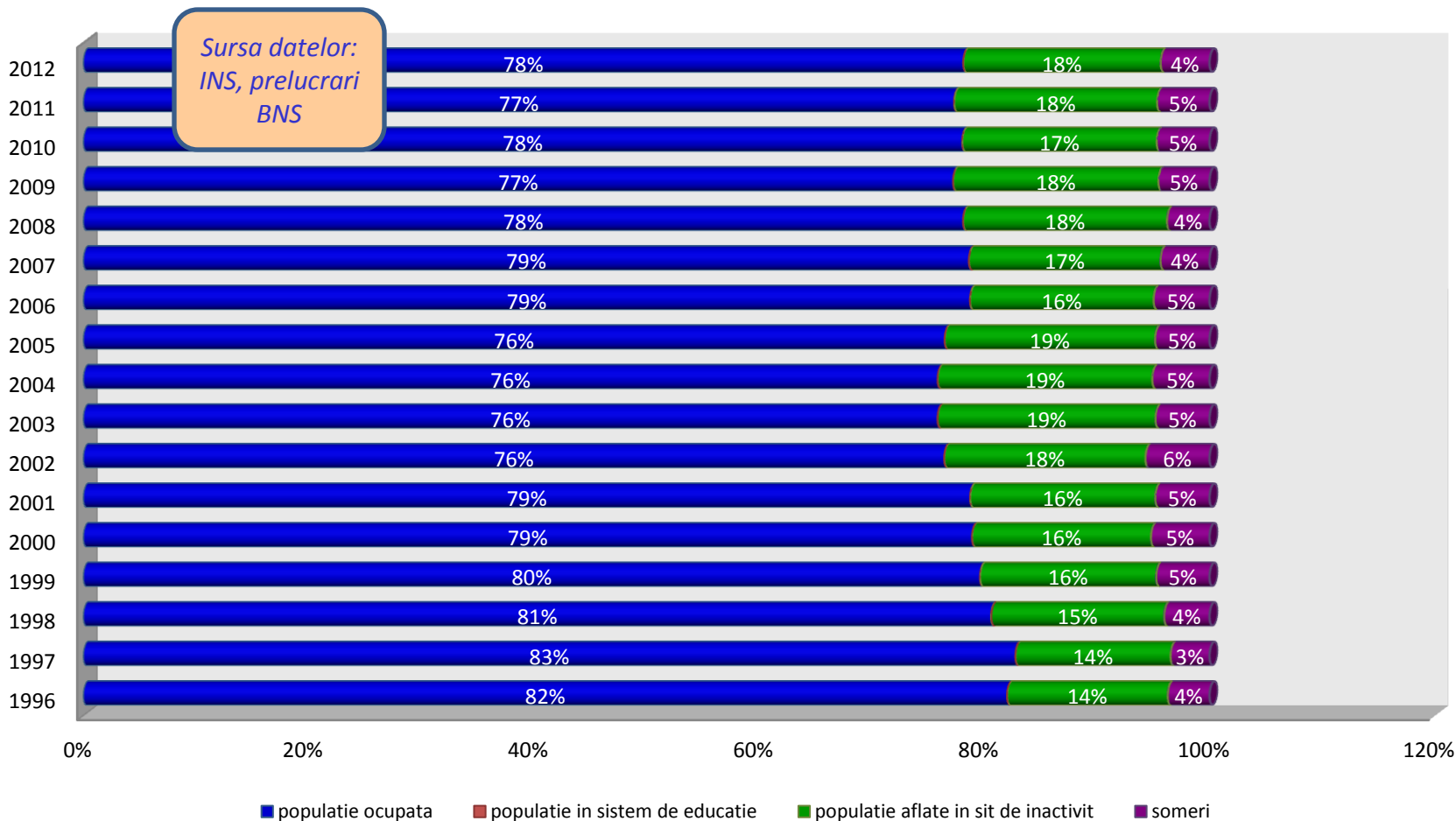
Si in cazul acestei grupe de varsta putem constata o reducere a ponderii salariatilor in total populatie ocupata, de data aceasta in favoarea categoriei lucratori pe cont propriu, categorie a carei pondere a crescut de la 9% in 1996 la 12% in 2013.

Structura populatiei ocupate pe grupa de varsta 25 - 34 ani

Ca si in cazul grupei de varsta anterioara si pentru aceasta grupa constatam o reducere a ponderii populatiei ocupate in total populatie, de la 82% in 1996 la 78% in 2012, in timp ce populatia aflata in diverse situatii de inactivitate a crescut de la 14% in 1996 la 18% in 2012. Daca in cazul grupei de varsta 15-24 inactivitatea era justificata intr-o masura substantiala de continuarea studiilor, in cazul ultimelor 2 grupe de varsta inactivitatea se poate justifica pe de o parte prin renuntarea celor ce si-au pierdut un loc de munca in a mai cauta sa se angajeze si pe de alta parte prin cresterea numarului de persoane ce au decis sa plece la munca in afara tarii.

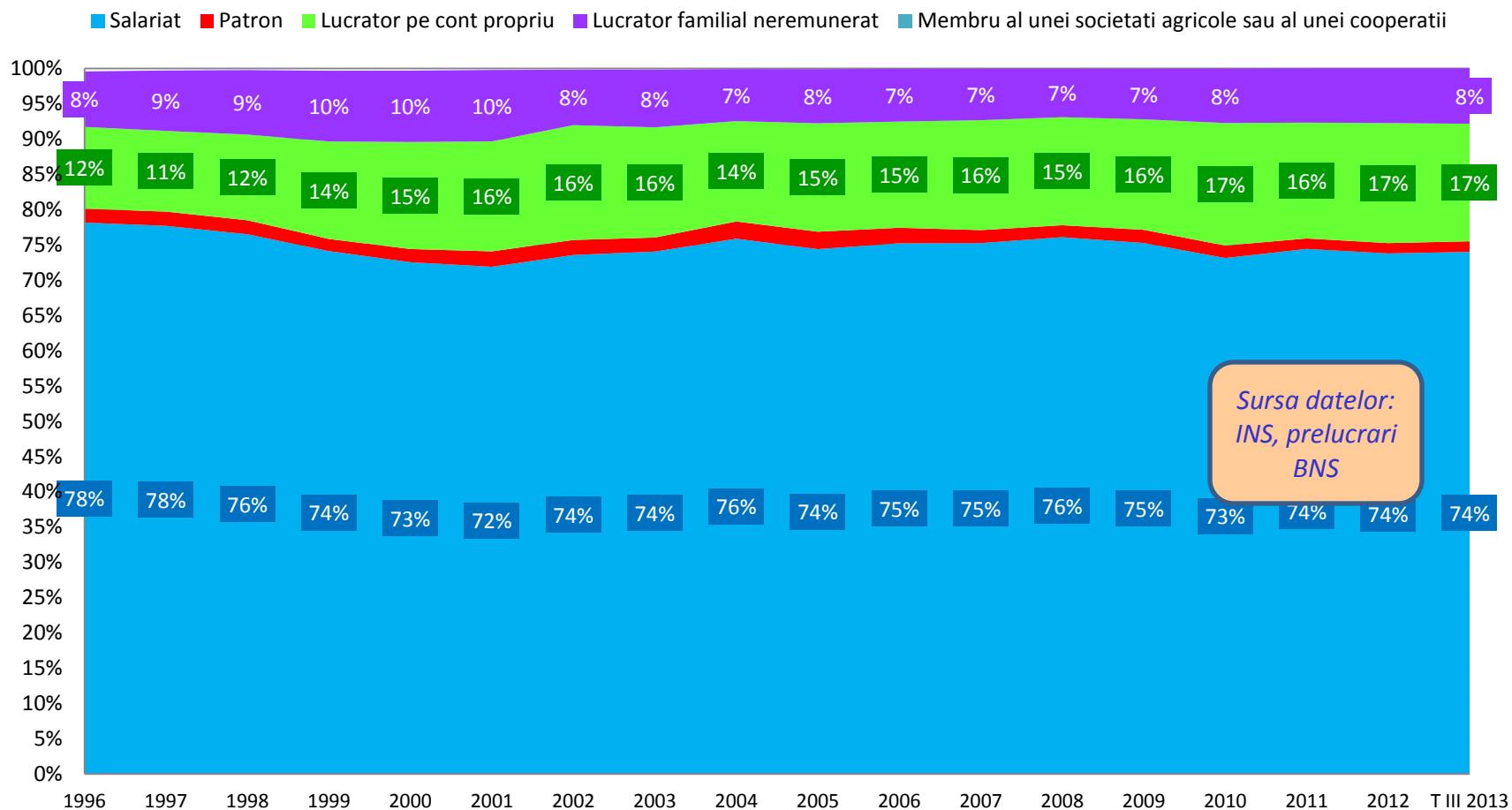
Structura populatiei pe grupa de varsta 35 - 49 ani

Grupa de varsta 35 – 49 ani este grupa care a cunoscut cea mai mare crestere a ponderii lucratorilor pe cont propriu in total populatie ocupata pe acest segment de varsta.

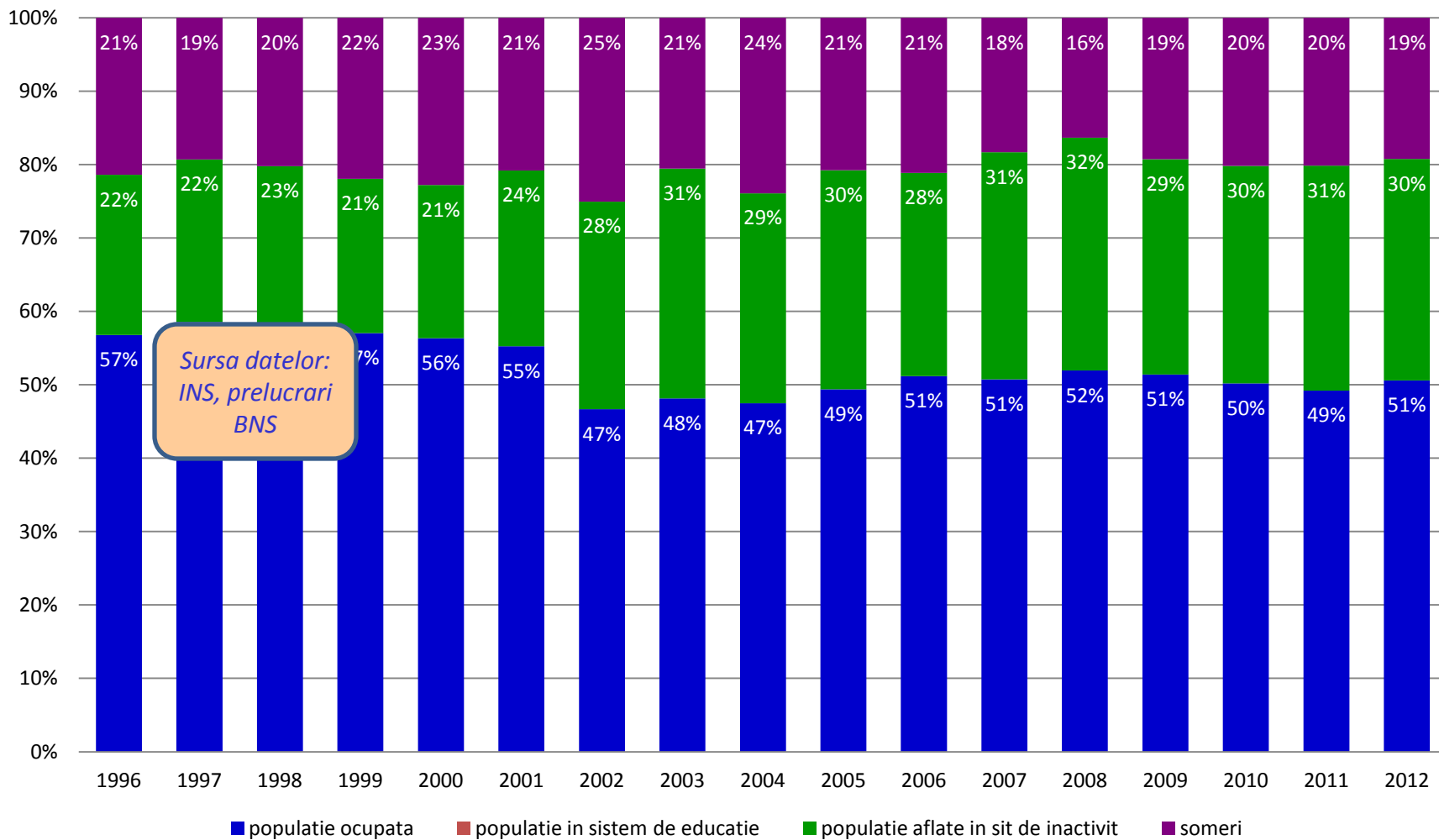
Desi antreprenoriatul este o activitate benefica in special in randul tinerilor, aceasta situatie nu poate fi considerata una pozitiva daca avem in vedere considerentele mai sus mentionate.

Structura populatiei ocupate in grupa de varsta 35 - 49 ani

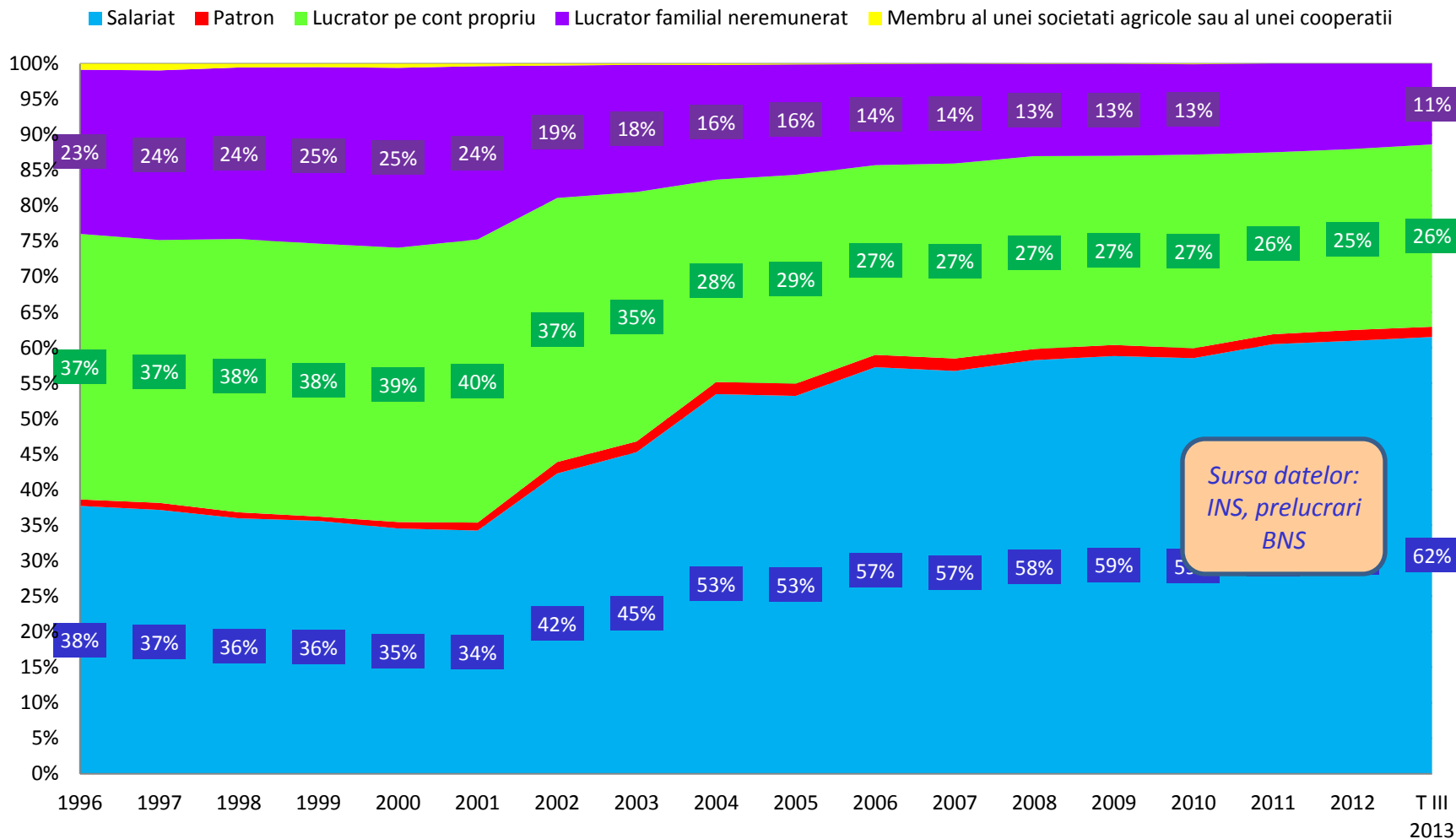
Pentru grupa de varsta 50 - 64 se poate remarca o reducere consistenta a ponderii populatiei ocupate in total, pe aceasta grupa existand un transfer de peste 8 puncte procentuale inspre populatie inactiva. Locurile de munca extrem de putine care se adreseaza acestei categorii dar si lipsa unor politici adecvate pentru aceasta grupa de varsta au condus la situatia actuala, pensionarea anticipata fiind singura optiune pentru unii lucratori carora piata muncii nu le mai oferea nici o sansa.

Structura populatiei pentru grupa de varsta 50 - 64 ani

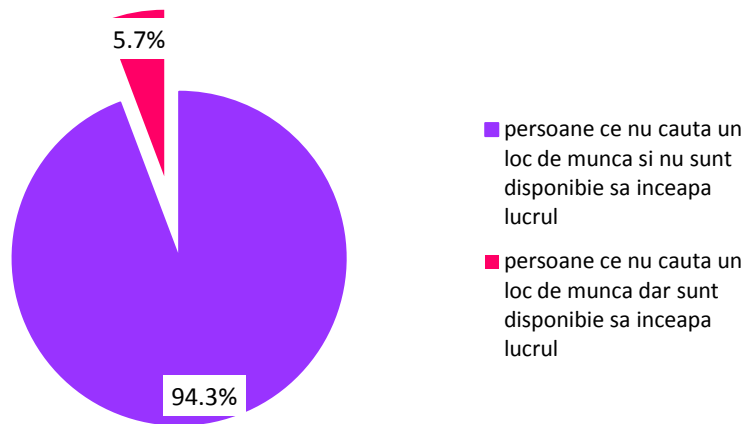
Efectele intrarii in vigoare a legii 19/2000 si ale cresterii varstei de pensionare sunt vizibile in acest grafic. In plus constatam ca lipsa asigurarilor pentru pensie sau in sistemul de sanatate pentru alte categorii decat salariatii este un determinant puternic pentru ca aceasta grupa de varsta sa ramana cu statut de salariat.

Structura populatiei ocupate pe grupa de varsta 50 - 64 ani

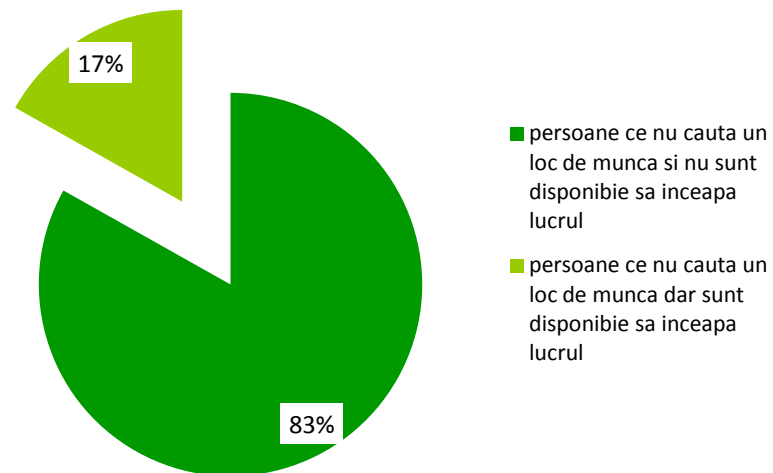

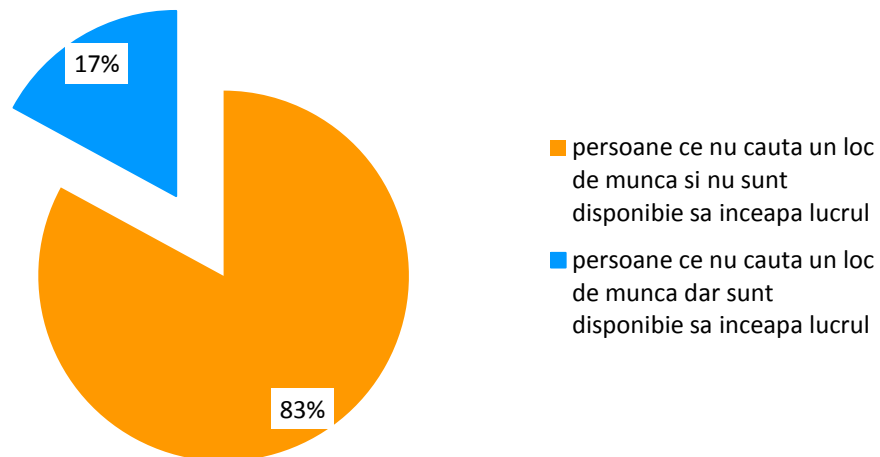
Structura populatiei inactive in grupa de varsta 15 - 24 in anul 2013

Structura populatiei inactive pentru grupa de varsta 25 - 34 ani in anul 2013

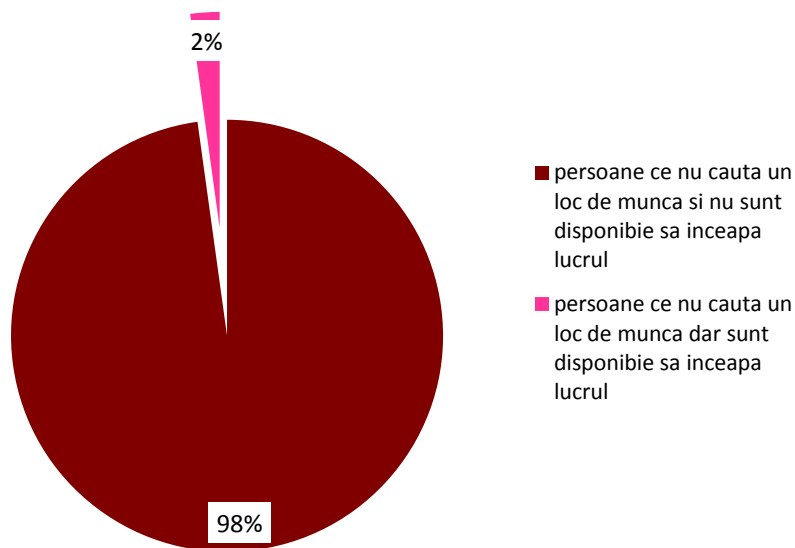

Structura populatiei inactive in grupa de varsta 35 - 44 ani in anul 2013

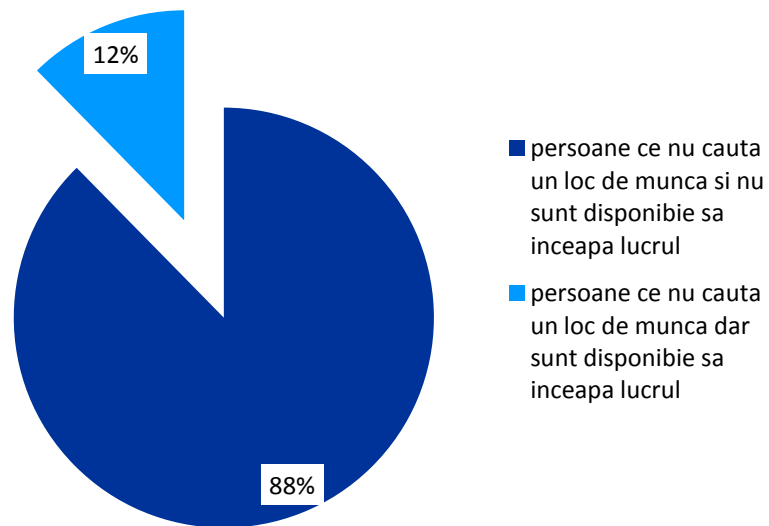

Sursa datelor:
INS, prelucrari
BNS

Structura populatiei inactive pentru grupa de varsta 55 - 64 ani pentru anul 2013

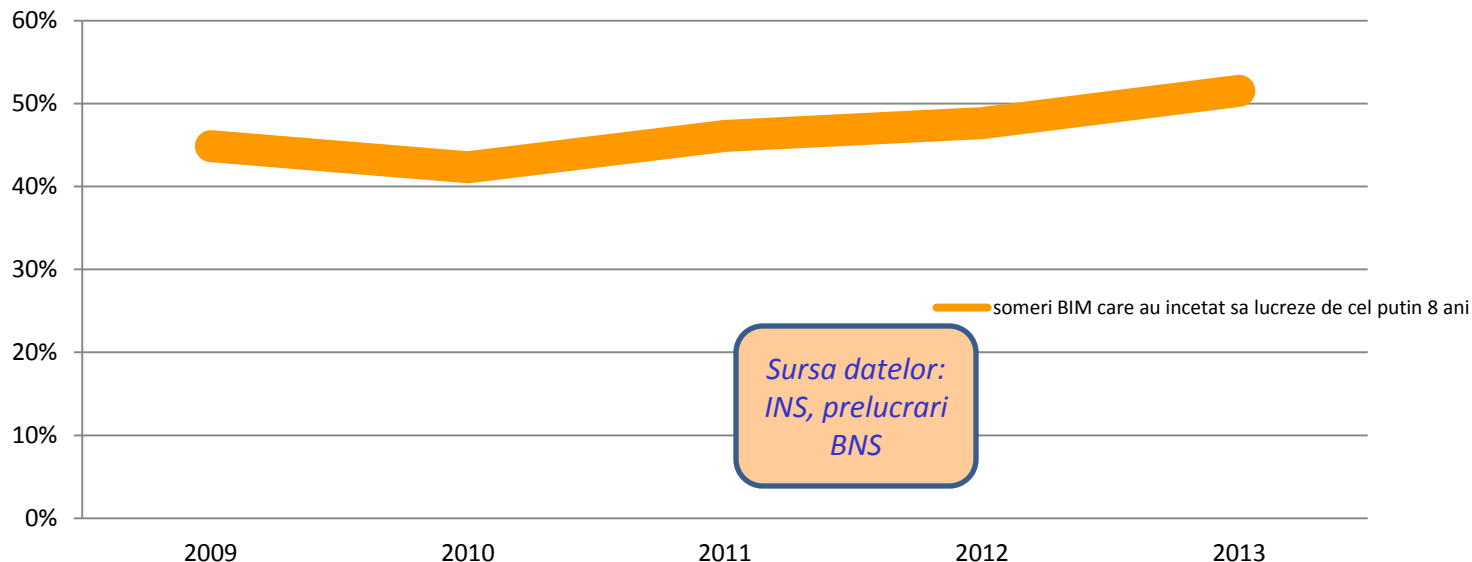

Structura populatiei inactive pentru grupa de varsta 45 - 54 pentru anul 2013

In proportie covarsitoare populatia aflata in inactivitate nu intentioneaza sa-si caute un loc de munca si nici nu este disponibila in acest sens. 93% din populatia inactiva pe grupa de varsta 15 – 24, 83% din populatia inactiva in grupa de varsta 25 – 34 si grupa 35 – 49, sau 88% la pentru grupa de varsta 50 – 65.

Someri BIM care au încetat sa lucreze de cel puțin 8 ani sau nu au lucrat niciodata

Potrivit datelor statistice furnizate de INS, în trimestrul III al anului trecut România a avut o rată a șomajului de 7,2% calculată conform definiției Biroului Internațional al Muncii – șomeri BIM = persoane în vârstă de 15-74 ani care îndeplinesc simultan trei condiții: nu au un loc de muncă, sunt disponibile să înceapă lucrul în următoarele două săptămâni, s-au aflat în căutare activă a unui loc de muncă, oricând în decursul ultimelor patru săptămâni.

Aparent decentă, această rată a șomajului nu dezvăluie faptul că România are o problemă majoră în a aplica politici care să stimuleze ocuparea și care să oprească transferul persoanelor apte de muncă spre zona de inactivitate.

Analiza BNS indică faptul că peste 35% dintre românii înregistrați ca șomeri la nivelul anului 2013 nu au lucrat niciodată, procent completat de cel al șomerilor care nu au lucrat de cel puțin 8 ani.

367.017 persoane, reprezentand peste 50% din somerii BIM inregistrați in Romania nu au lucrat de cel puțin 8 ani sau nu au lucrat niciodata. Peste 35% din somerii BIM din 2013 nu au lucrat niciodata. In 2013 someri in grupa de varsta 15 – 24 ani erau 194.804 persoane respectiv 27% din toti somerii din Romania, ceea ce inseamna ca sunt persoane somer din alte categorii de varsta decat 15 – 24 care nu au lucrat niciodata sau care nu au lucrat in ultimii 8 ani.

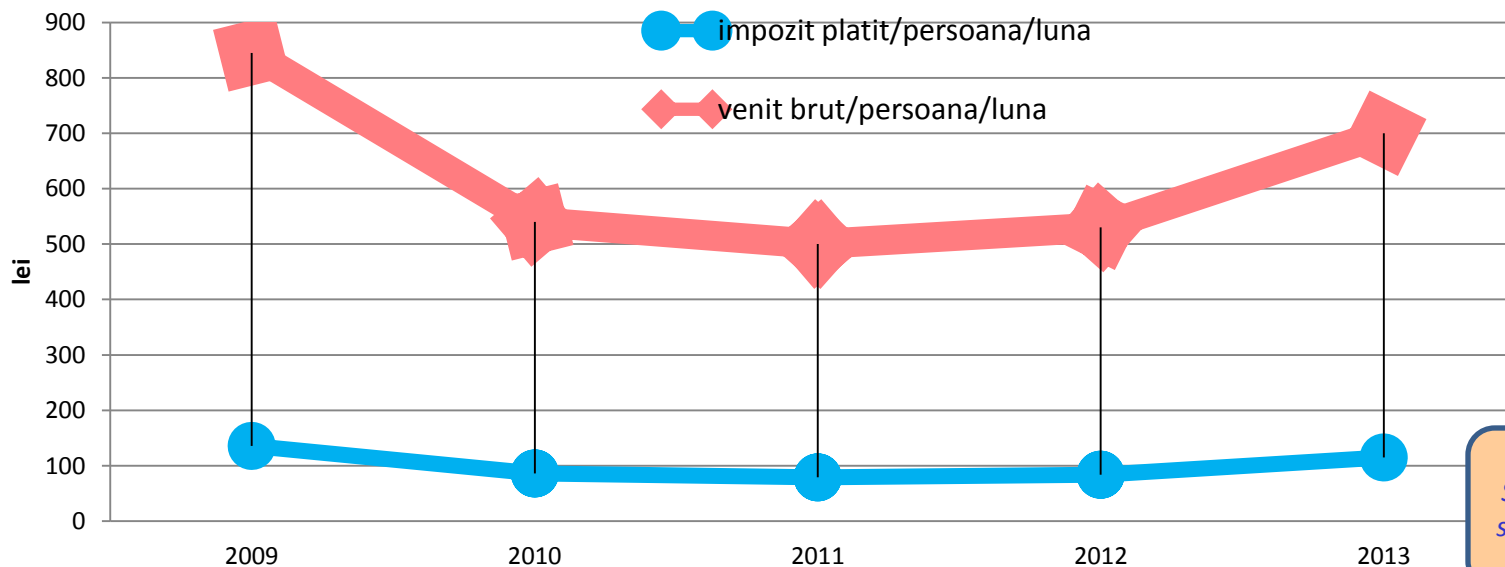
În ceea ce privește incidența șomajului de lungă durată, studiul BNS relevă o creștere rapidă pentru zona urbană de la puțin peste 30% la nivelul anului 2009 la peste 50% în anul 2013. În cazul tinerilor, incidența șomajului de lungă durată este de aproximativ 70% pentru mediul urban și de puțin peste 60% în mediul rural, ambele categorii pornind de la un nivel de 50% în anul 2009.

Reforma pietei muncii nu a reusit sa stopeze tendinta de precarizare a conditiilor de munca si transferul populatiei ocupate din statutul de salariat in statut de lucrator pe cont propriu sau lucrator neremunerat.

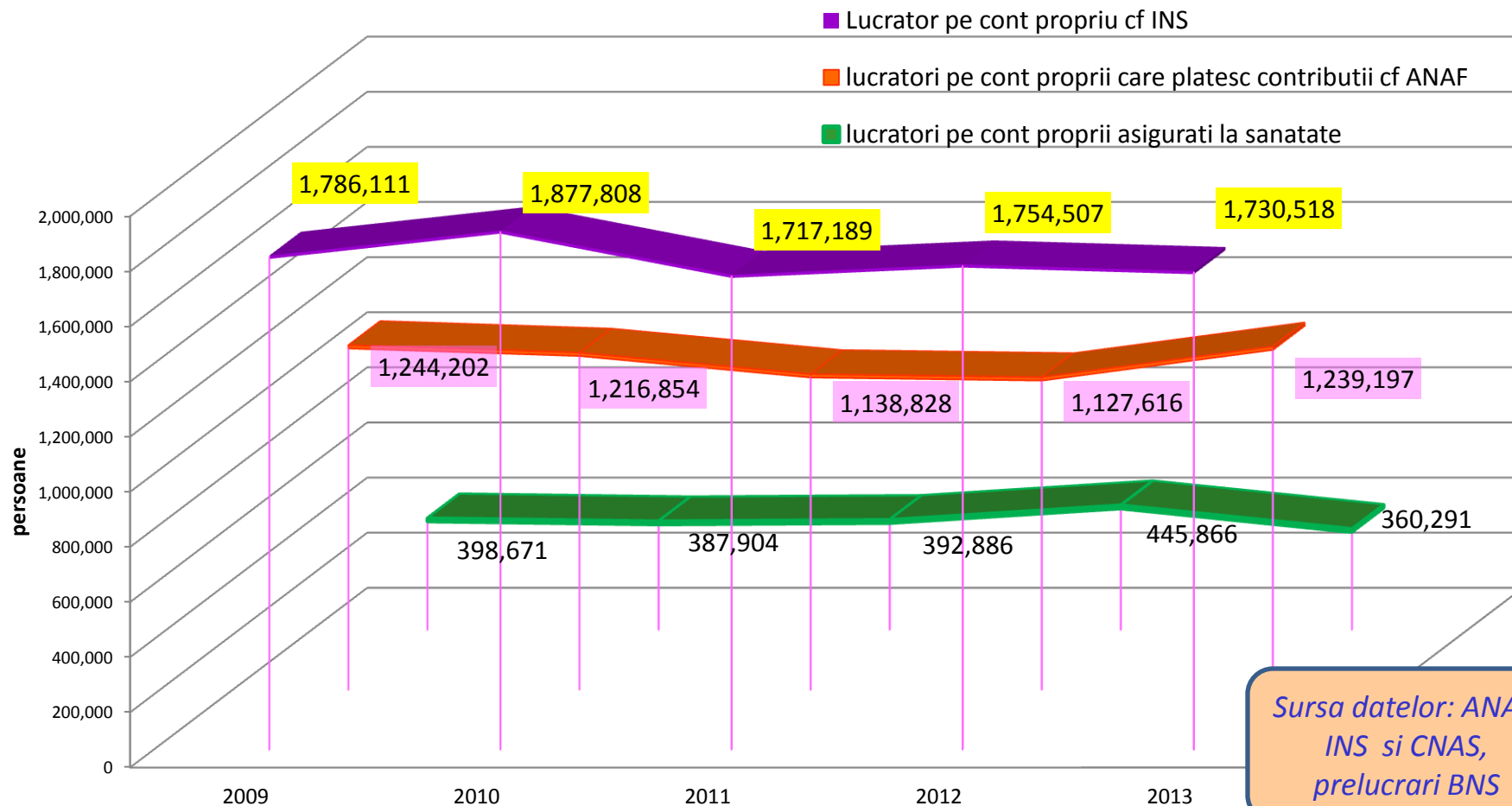
Vorbim de precarizare pentru ca asa cum se poate observa din graficul de mai jos veniturile obtinute de lucratorii pe cont propriu sunt mult mai volatile in cazul acestei categorii decat in cazul salariilor, fiind in mod vizibil si consistent afectate de criza. In plus, mentionam si faptul ca veniturile obtinute, asa cum se poate observa, se situeaza incepand din 2010 sub nivelul salariului minim pe economie. Aproximativ 60% din persoanele incluse in aceasta categorie sunt in fapt relatii de munca mascate, respectiv: lucratori independenti, agricultori, persoane cu contracte /conventii civile sau persoane care obtin venituri din drepturi de proprietate intelectuala.

Evolutia venitului brut si a impozitului platit de lucratorii pe cont propriu

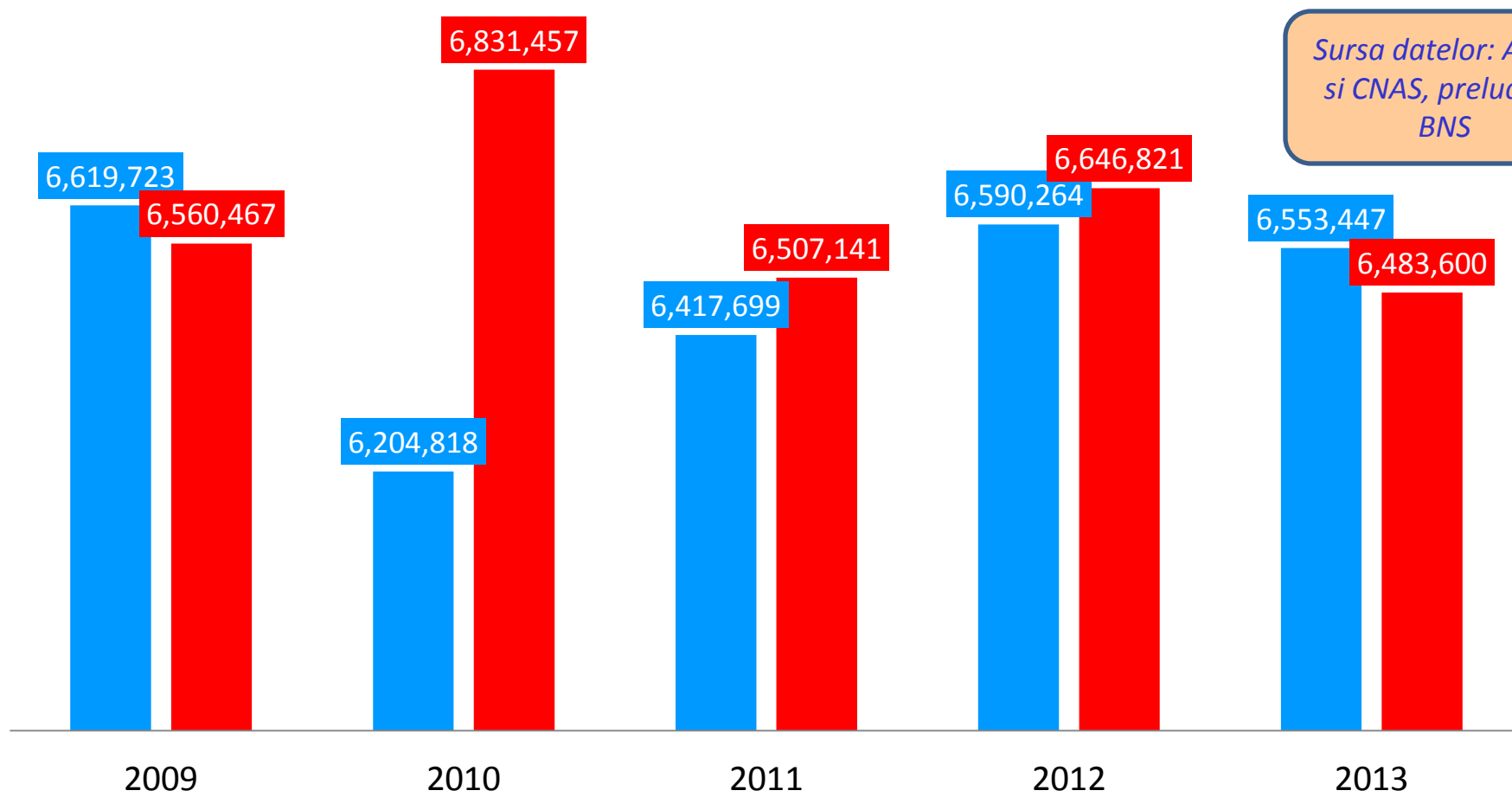
Sursa datelor: ANAF si INS, prelucrari BNS

Varful perioadei de criza in Romania a aratat fragilitatea situatiei in piata muncii pentru persoanele incadrate ca lucratori pe cont propriu. Nu numai ca veniturile lor lunare au scazut dramatic ajungand in 2011 la nivelul indicatorului social de referinta , ci , mai mult, acestia s-au confruntat cu pierderea sursei de venit sau cu trecerea in economia subterana. Daca mai avem in vedere si asigurarea acestora in sistemul de sanatate atunci situatia devine si mai relevanta. Doar 20% din lucuratorii pe cont propriu raportati de INS erau inregistrati la un medic de familie ca fiind persoane asigurate.

Analiza datelor furnizate de ANAF si CNAS, la solicitarea BNS, reflecta diferente urias in unii ani in ceea ce priveste salariatii care platesc contributii de sanatate si cei aflati in evidenta medicilor de familie si care beneficiaza gratuit de asistenta medicala.

■ nr salariatii cf baza de date ANAF ■ nr salariatii asigurati in sistemul de sanatate cf CNAS

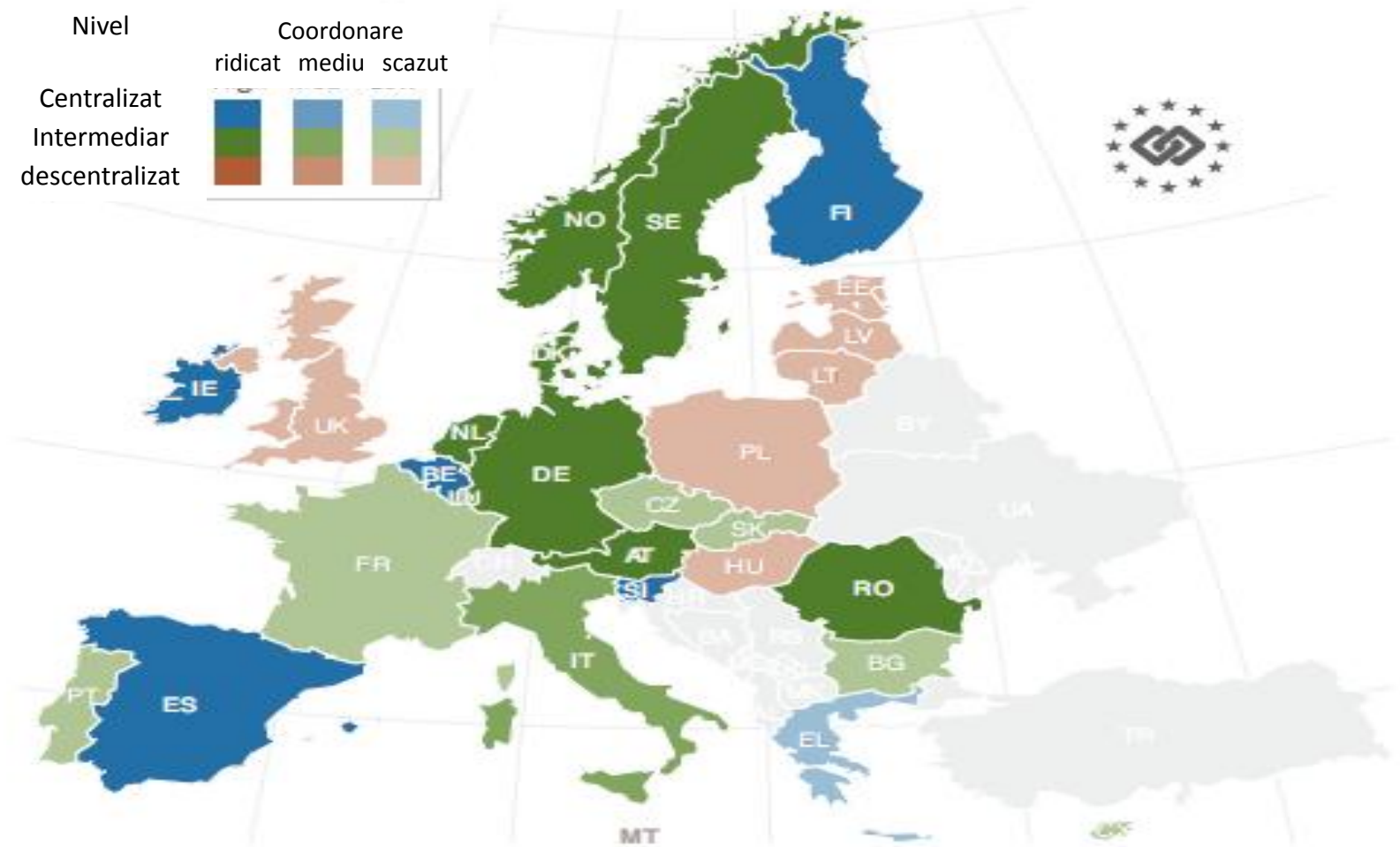
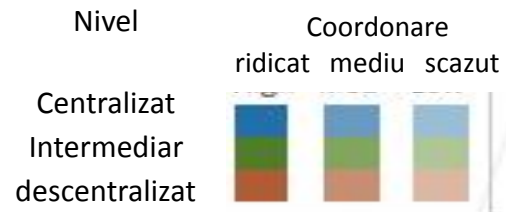
In categoria salariatilor, in datele ANAF sunt incluse si persoanele care obtin venituri din salarii din strainatate dar care desfasoara activitati in Romania precum si personalul angajat al misiunilor diplomatice si posturile consulare acreditate in Romania.

Totuși, reforma pieței muncii făcută prin modificările aduse Codului Muncii și legii dialogului social a avut un efect...

În timp ce efectele pozitive ale modificării Codului Muncii se lasă așteptate, la pol opus România se confruntă **cu o dereglementare la nivel de drepturi**, efect negativ direct al legislației ce reglementează dialogul social. Pentru că s-a redus semnificativ protecția oferită de sistemul de negociere colectivă bazat pe coordonare și centralizare, România are la momentul actual un număr mare de lucrători ocupați cu salarii mici.

Regimul negocierilor colective in 2005

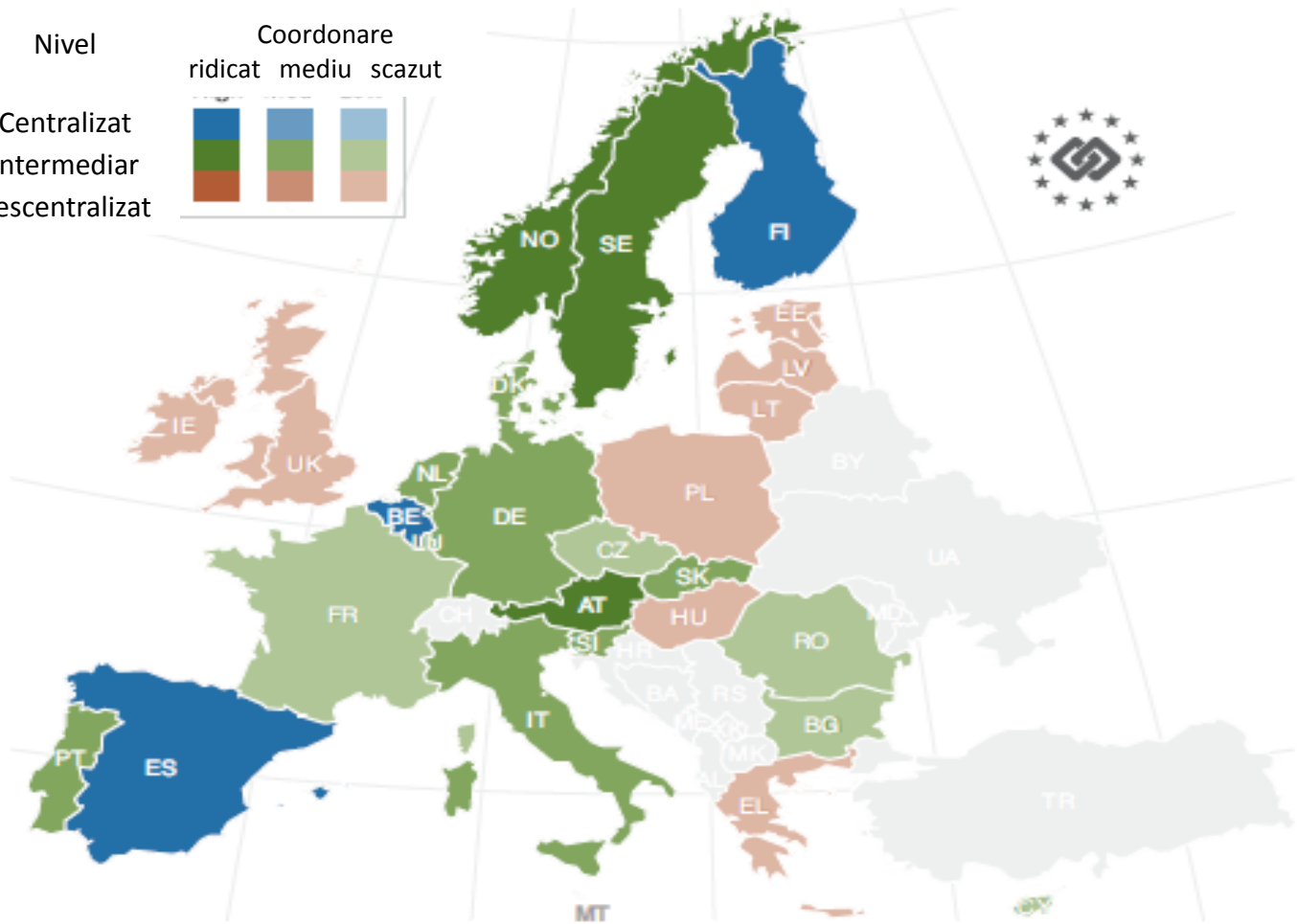
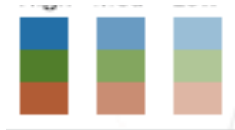

Sursa datelor: ICTWSS, prelucrari EUROFOUND

Regimul negocierilor colective in 2012

Nivel
Centralizat
Intermediar
descentralizat

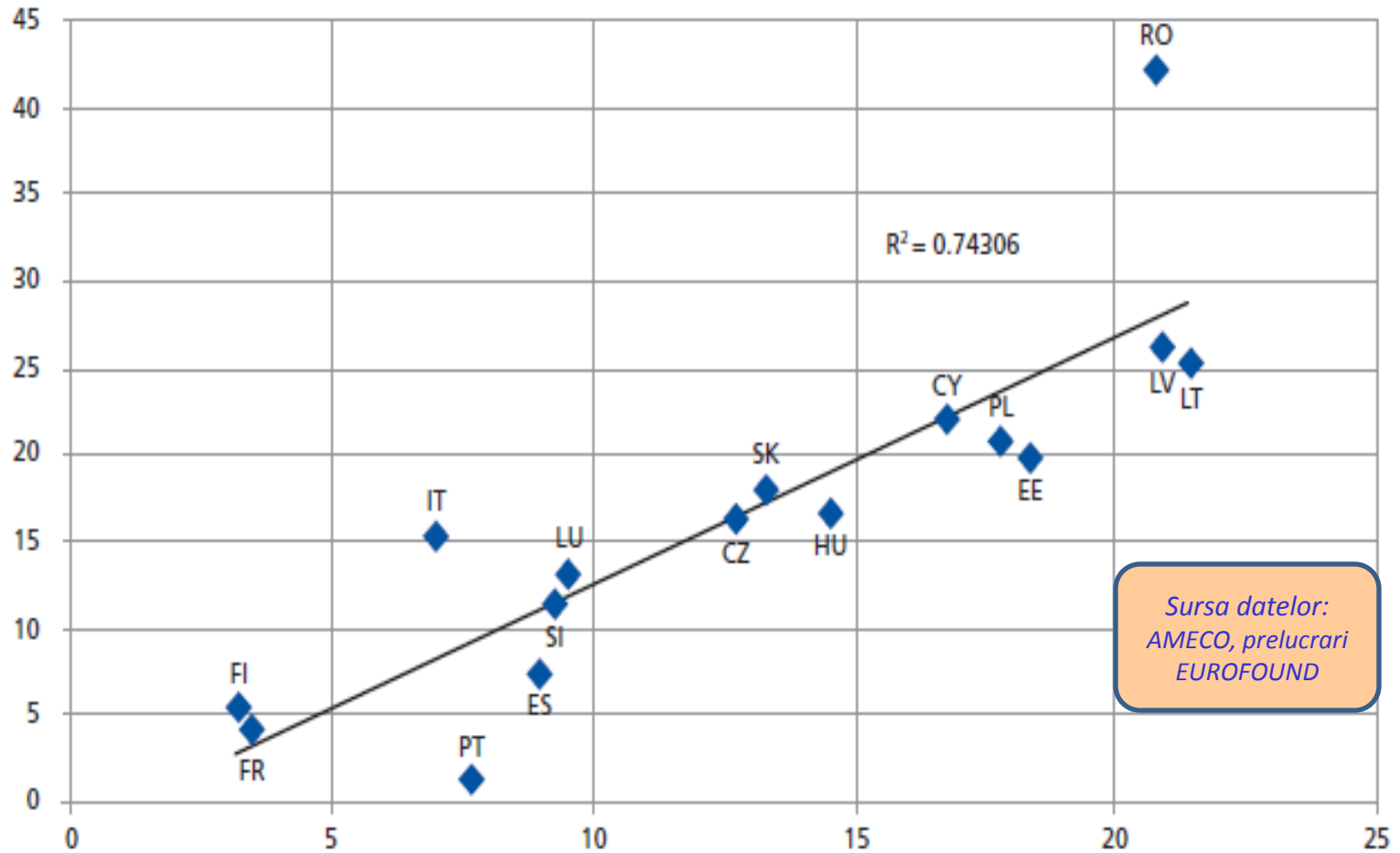
Coordonare
ridicat mediu scazut

Sursa datelor: ICTWSS, prelucrari EUROFOUND

Salariati aflatii sub acoperirea contractelor colective si cei aflatii sub incidenta salariilor mici

Proportia lucrarilor acoperiti de contracte colective de munca (%)

Sursa datelor:
AMECO, prelucrari
EUROFOUND

Ponderea lucrarilor slab platiti (%)

Graficul anterior reflecta poziționarea României în funcție de două coordonate – gradul de acoperire a lucrătorilor prin contracte colective pe de parte și incidența salariilor mici pe de altă parte.

Concluzia: Există o corelație directă între nivelul ridicat al salariilor care nu sunt acoperite de contracte colective și nivelul salarial al acestor persoane. Peste 40% dintre lucrătorii români nu sunt acoperiți de contracte colective de muncă, aproape dublu față de media europeană, cifră strâns legată de numărul lucrătorilor cu salarii mici.

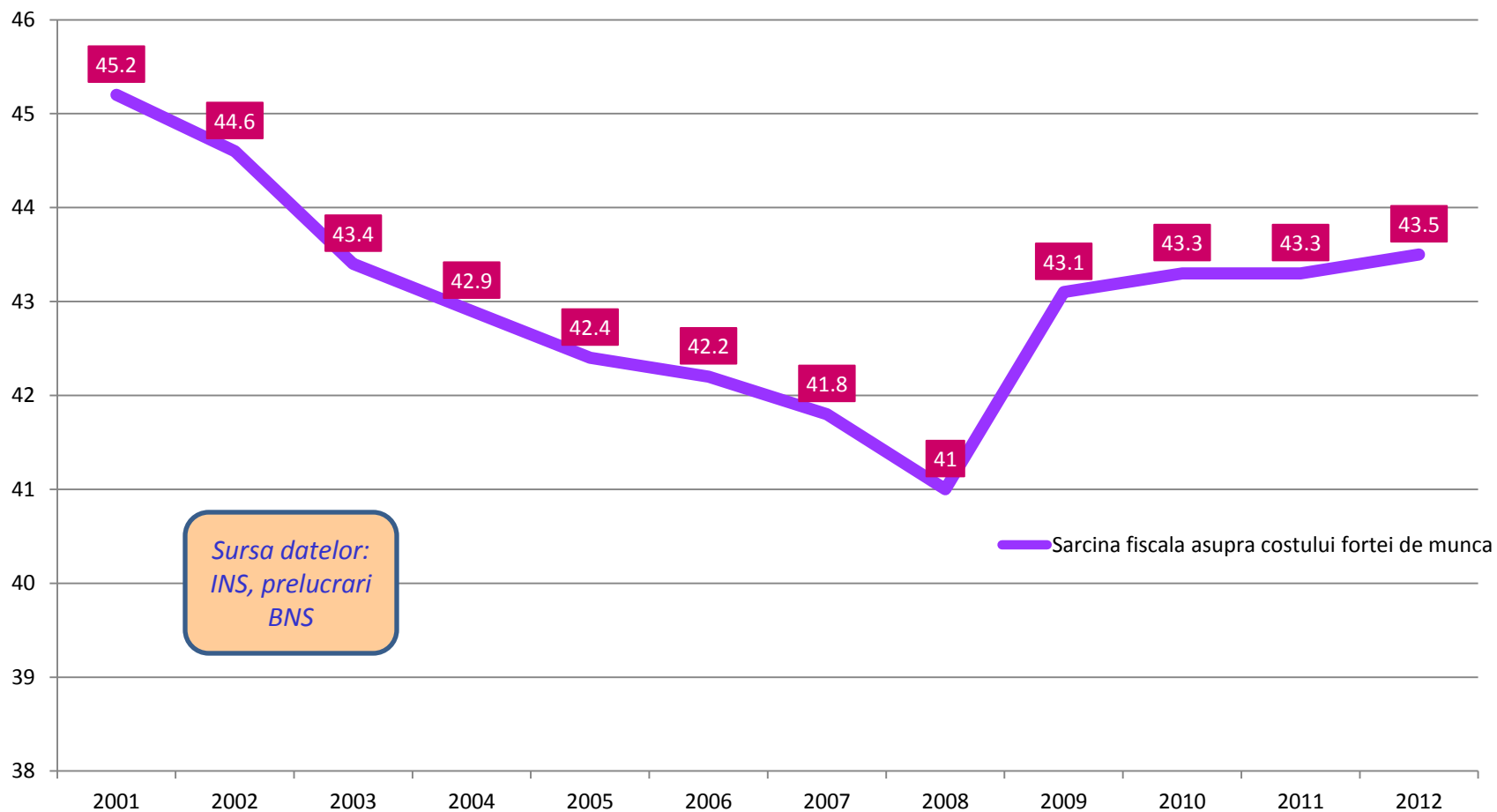
Studiul BNS arată o creștere a sarcinii fiscale pe costul muncii, creștere constantă începând cu anul 2008, care a adus România la nivelul de fiscalitate din anul 2003. Fiscalitatea excesivă îi face pe lucrătorii români să evite creșterea volumului de muncă, iar indicatorul "capcana salariului mic" arată că salariații care sunt unici întreținători de familie și au 2 copii sunt cel mai puțin motivați să lucreze în plus. Din cauza fiscalității, cu cât aceștia muncesc mai mult, cu atât ponderea salariului net în salariul brut se reduce.

Sarcina fiscală asupra costului forței de muncă reprezintă proporția tuturor reținerilor (contribuții sociale și impozit) suportate de angajat și de angajator în totalul costului forței de muncă.

Capcana salariului mic permite evaluarea consecințelor financiare în cazul în care o persoană salariată își mărește efortul de muncă depus și implicit, nivelul salariului câștigat, adică, măsura proporției sumelor reținute din câștigul brut ca efect al impozitării, plății contribuțiilor de asigurări, protecție socială și orice alte reduceri sau sistări ale beneficiilor sociale, în condițiile în care are loc o creștere a câștigului brut. Indicatorul reprezintă ponderea diferenței dintre creșterea câștigului brut și cea a venitului net (creșteri determinate de mărirea efortului de muncă) în creșterea câștigului brut.

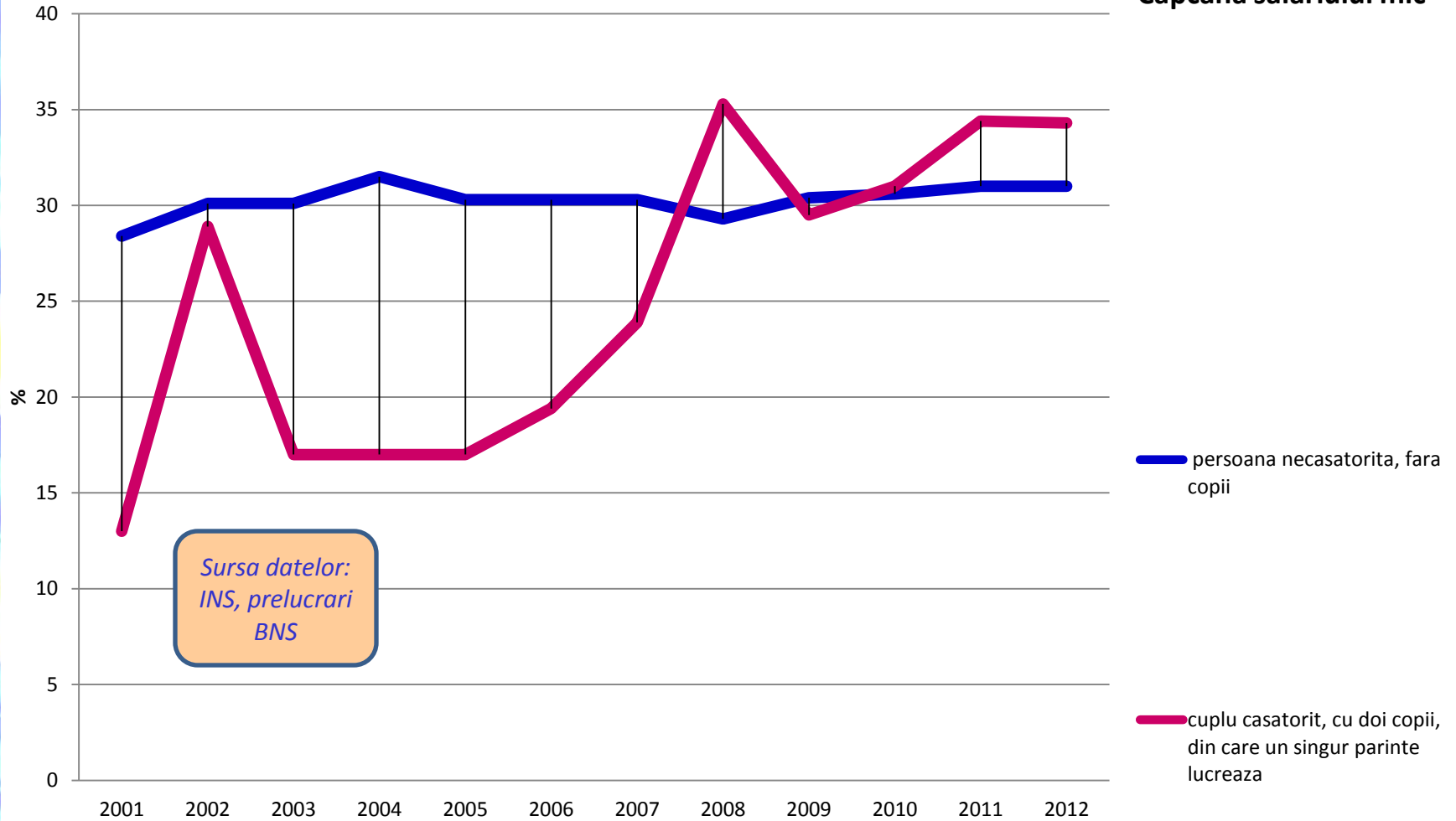
Capcana somajului permite evaluarea consecințelor financiare în cazul transferului din somaj în câmpul muncii. Indicatorul măsura proporția sumelor reținute din câștigul brut ca efect al impozitării și plății contribuțiilor de asigurări și protecție socială și sistarea indemnizației de somaj și a altor beneficii sociale, în condițiile în care o persoană iese din somaj și intra în câmpul muncii. Indicatorul reprezintă ponderea diferenței dintre câștigul brut și creșterea venitului net (când iese din somaj și intra în câmpul muncii) în câștigul brut.

Sarcina fiscala asupra costului fortei de munca

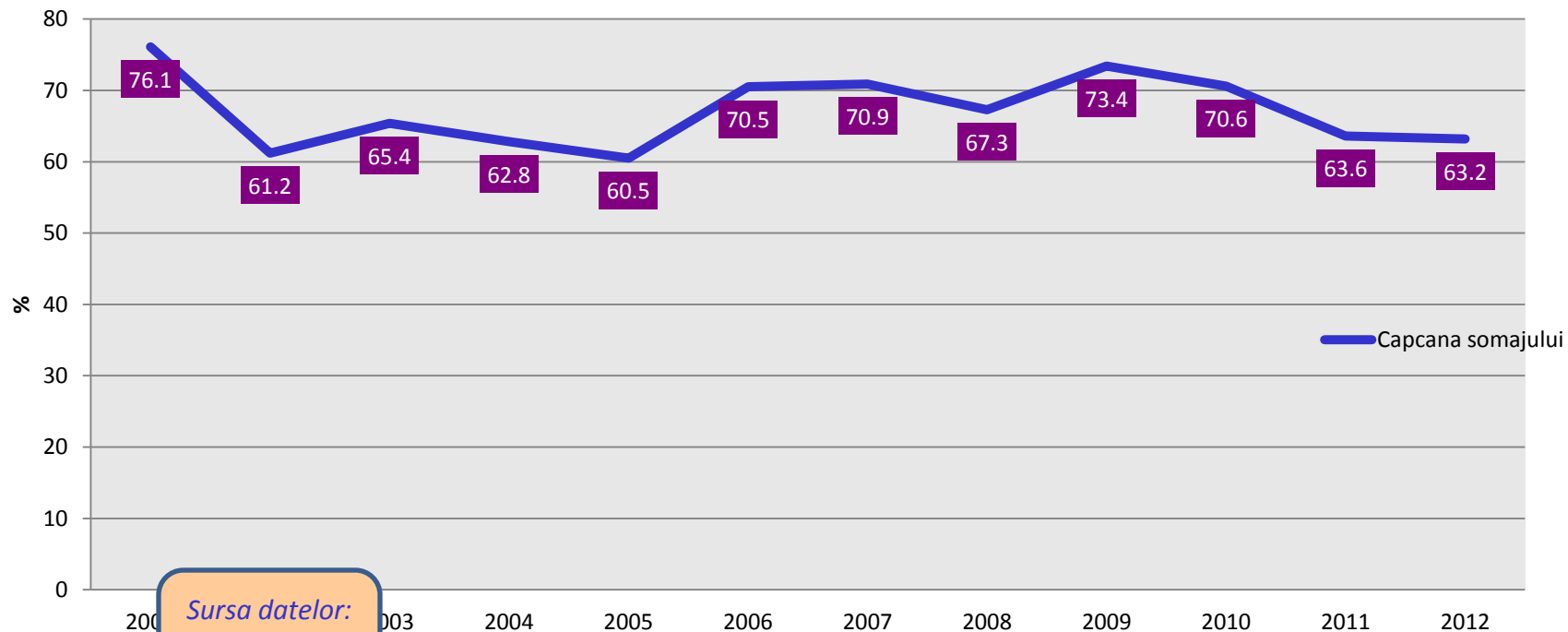

Introducerea cotei unice si lipsa indexarii deducerilor personale prevazute de codul fiscal pentru cei cu salarii mici sau pentru cei cu persoane in intretinere a determinat o crestere a sarcinii fiscale asupra costului muncii, in special pentru cei cu salarii sub salariul mediu, situatie reflectata si de evolutia capcanei salariului mic. De exemplu o persoana cu un salariu brut de 2895 lei pe luna care are 2 copii in intretinere primeste o reducere de impozit pe salariu de doar 16 lei fata de o persoana fara deduceri personale si fara persoane in intretinere. Acest tip de tratament fiscal inhiba intentia de a munci mai mult pentru cei cu salarii mici.

Capcana salariului mic

Capcana somajului

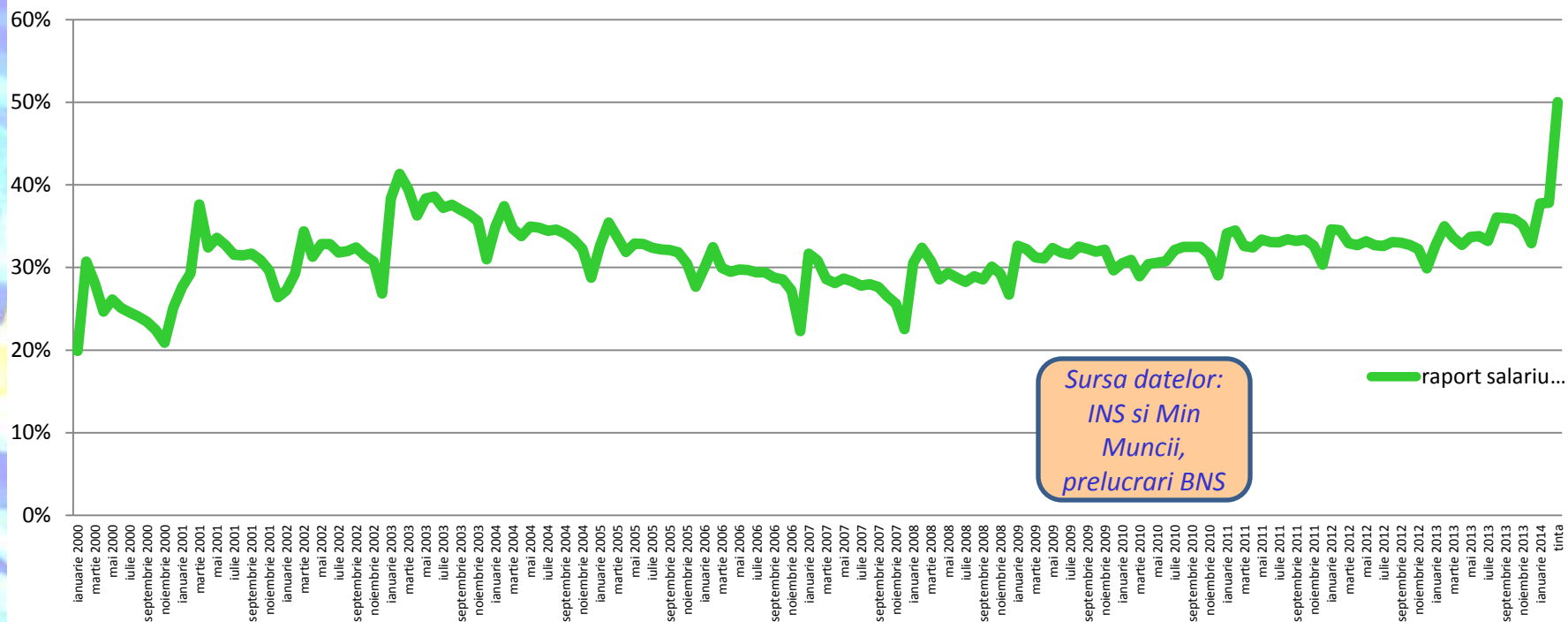

Sursa datelor:
INS, prelucrari
BNS

Deși din 2010 capcana somajului a înregistrat o tendință de scădere nivelul acestui indicator este încă foarte ridicat, acest lucru semnifică faptul că o persoană în somaj nu este stimulată să intre în câmpul muncii. Acest lucru se întâmplă nu datorită faptului că nivelul indemnizației de somaj este prea mare, pentru că așa cum am văzut somerii sunt cea mai expusă categorie la riscul de sărăcie. Explicația stă în faptul că reintrarea în piața muncii a somerilor de regulă se face la salariul minim iar nivelul încă redus al acestui indicator determină o reținere în rândul somerilor pentru a reîntra în piața muncii.

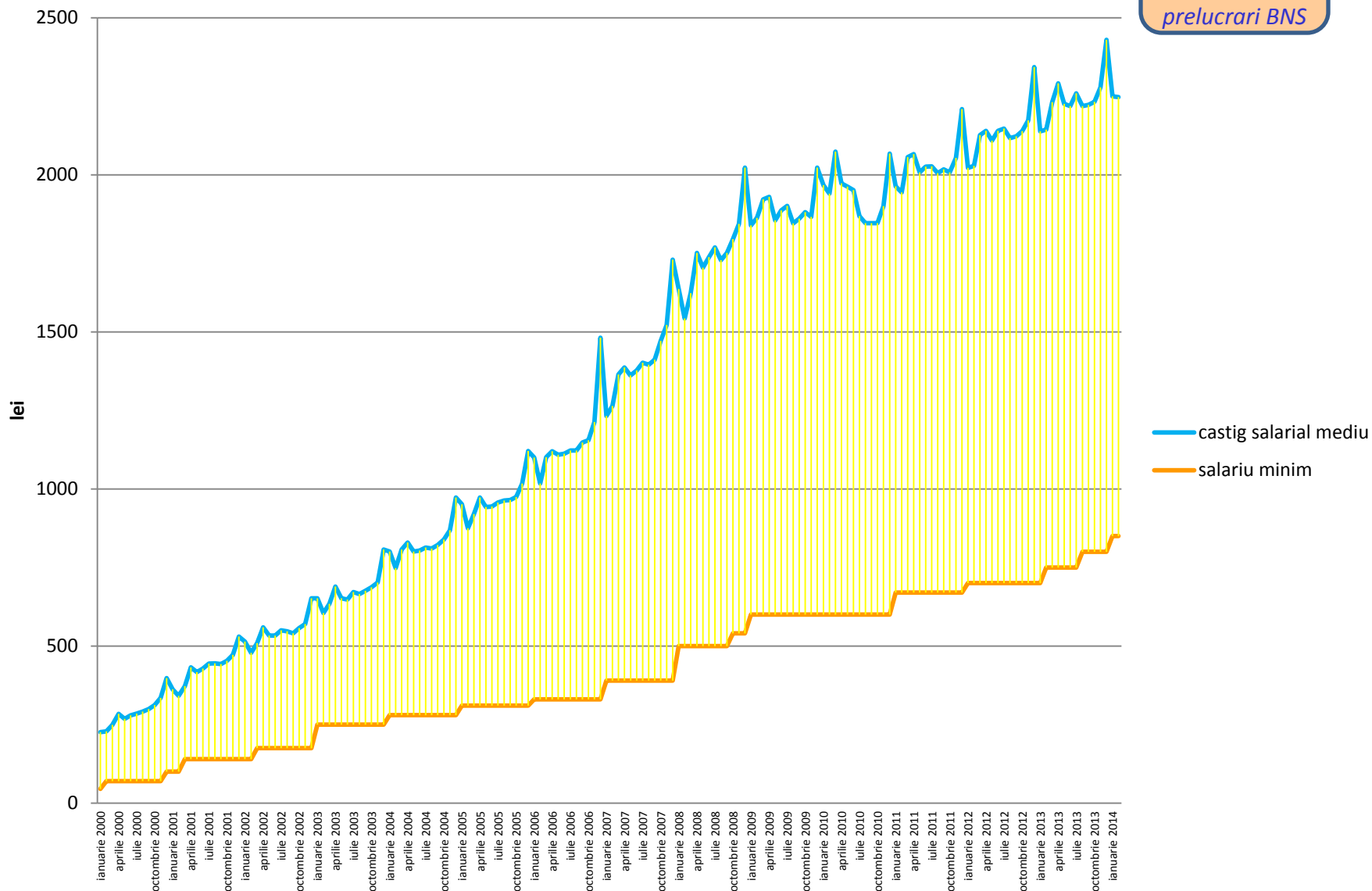
raport salariu minim/salariu mediu

Asa cum am mentionat salariul minim, desi a crescut in ultimii ani, se afla inca la un nivel mult prea redus. Pentru a face fata cheltuielilor cosului minim de consum, valoarea salariului minim trebuia sa fie la nivelul lunii decembrie 2013 de 998 lei, departe de nivelul de 850 existent la 01 ianuarie 2014. De altfel constatam ca Romania este departe de tinta din Carta Sociala Europeana conforma careia raportul intre salariul mediu si salariul minim ar trebui sa fie de 50%. De altfel graficul urmator arata ca in ultimii ani cresterea castigului salarial mediu este din ce in ce mai mica masura influentat de cresterea salariului minim, diferenta intre cresterea salariului mediu si cea a salariului minim s-a majorat de la an la an.

Evolutia castigului salarial mediu brut si a salariului minim

Sursa datelor:
INS si Min
Muncii,
prelucrari BNS

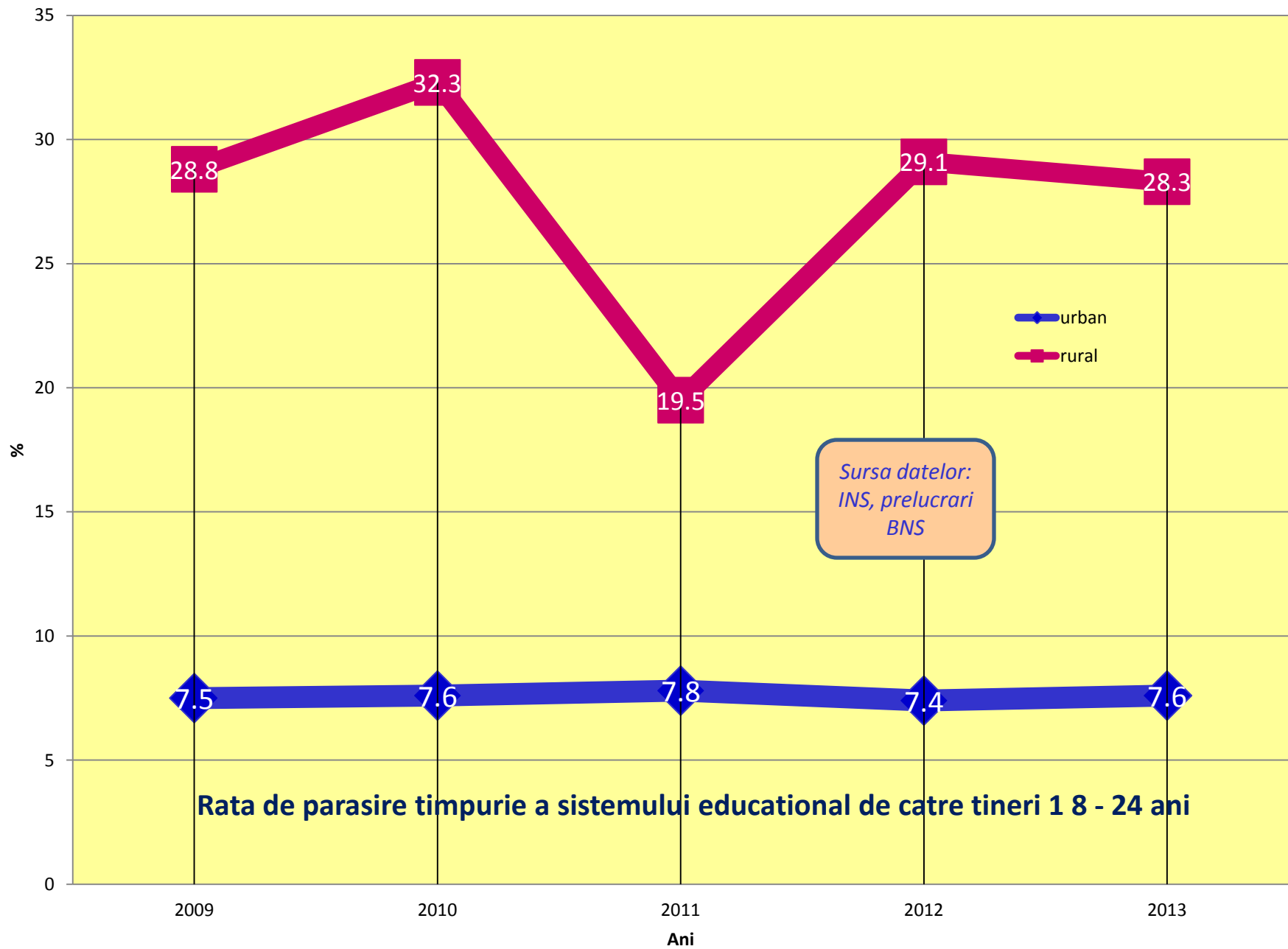

Situatia sistemului educational si de formare profesionala continua

Ce se intampla cu tinerii?

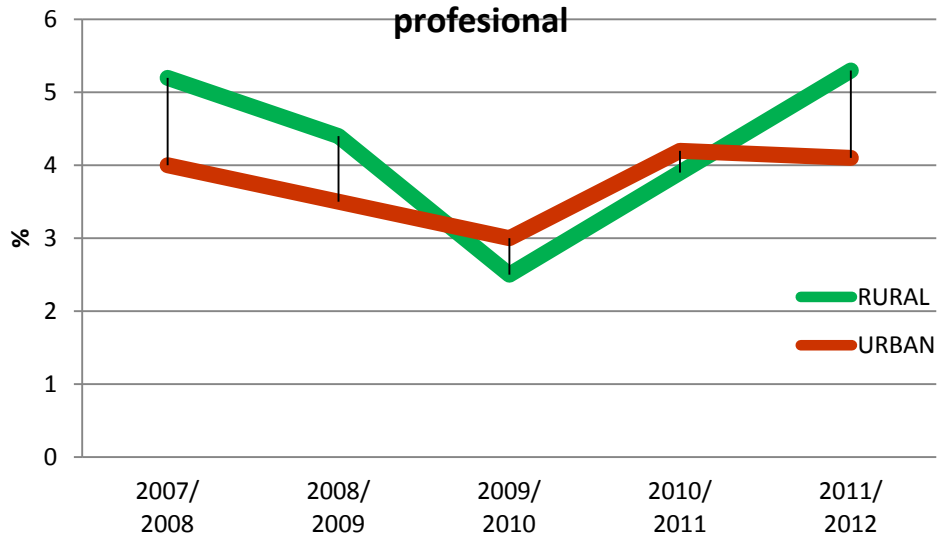
În mediul rural părăsesc școala. Conform datelor analizate de experții BNS, România are o rată imensă de părăsire a sistemului educațional aferentă zonei rurale, de aproximativ 28%, cu mult mai mare decât cea din mediul urban, care se situează în jurul valorii de 7%. Tot în jurul valorii de 7% se situează și procentul persoanelor cu vârste între 30-34 de ani care au studii superioare și care activează în mediul rural, extrem de puțin dacă ne raportăm la faptul că aproape 30% din populația cu vârstă de muncă este ocupată în agricultura de subzistență.

- An de an, parasirea timpurie a sistemului educational s-a accentuat, urcand dramatic pana la 18,4% in anul 2010. Totusi, in anul 2013, rata parasirii timpurie a sistemului educational a coborat usor, spre 17,3%. Nu exista insa suficiente elemente ca anul 2010 ar reprezenta un punct de inflexiune. Lipsa unui grad adecvat de educatie are un efect puternic asupra somajului similar cu cel al lipsei de experienta. Pentru unele sectoare si pentru anumite locuri de munca, experienta are mai multa valoare decat educatia, dar in alte domenii este invers. Persoanele cu un nivel scazut de educatie au o tendinta mai puternica spre lipsa de ocupare, ceea ce pe termen lung, va conduce la o durata largita a somajului in acest segment.
- In mediul rural situatia este una dramatica, in 2013 – aprox 28% din tineri au parasit timpuriu sistemul de invatamant ceea ce va afecta capacitatea acestora de a se integra in piata muncii. Lipsa experientei va fi dublata in acest caz de o lipsa de pregatire consistenta, aceste doua componente reduc simtitor sansele tinerilor din mediul rural de a-si gasi locuri de munca decente.
- Criza economica si nivelul redus de trai in special in mediul rural au condus la imprimarea unei tendinte de crestere a ratei abandonului scolar atat in mediul rural cat si in mediul urban, in special in cazul invatamantului liceal si profesional dar si in cazul invatamantului postliceal si de maistri. Daca privim cifrele cumulate din 2007 pana in 2012 rata abandonului scolar in cazul invatamantului primar si gimnazial a crescut cu aprox 9%, in cazul invatamantului liceal cu aprox 19% iar in cazul invatamntului postliceal si de maistri rata abandonului a crescut cu aprox 28%.

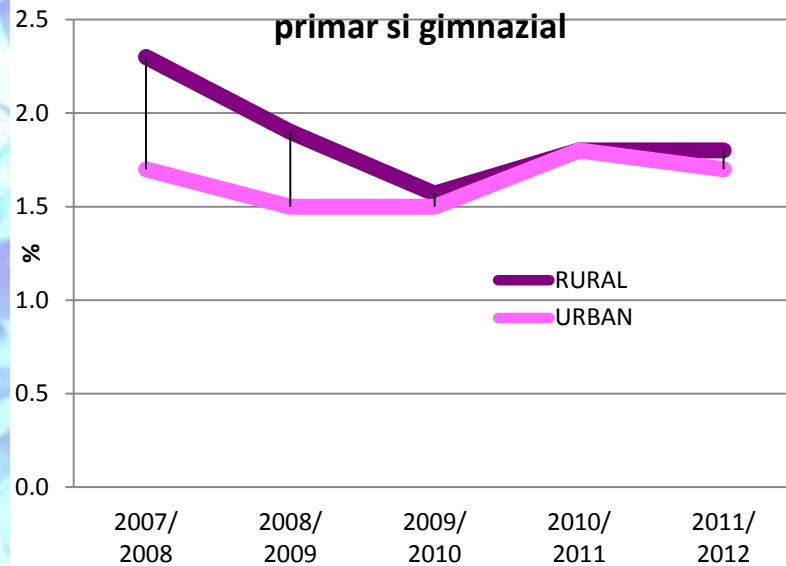

Rata de parasire timpurie a sistemului educational de catre tineri 18 - 24 ani

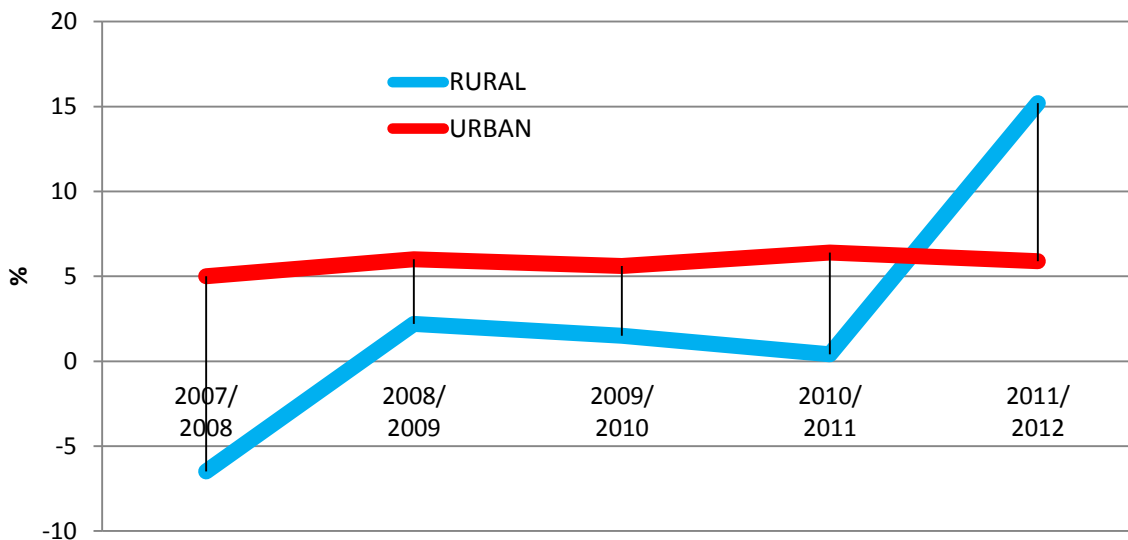
Rata abandonului scolar in invatamantul liceal si profesional

Rata abandonului scolar in invatamantul primar si gimnazial

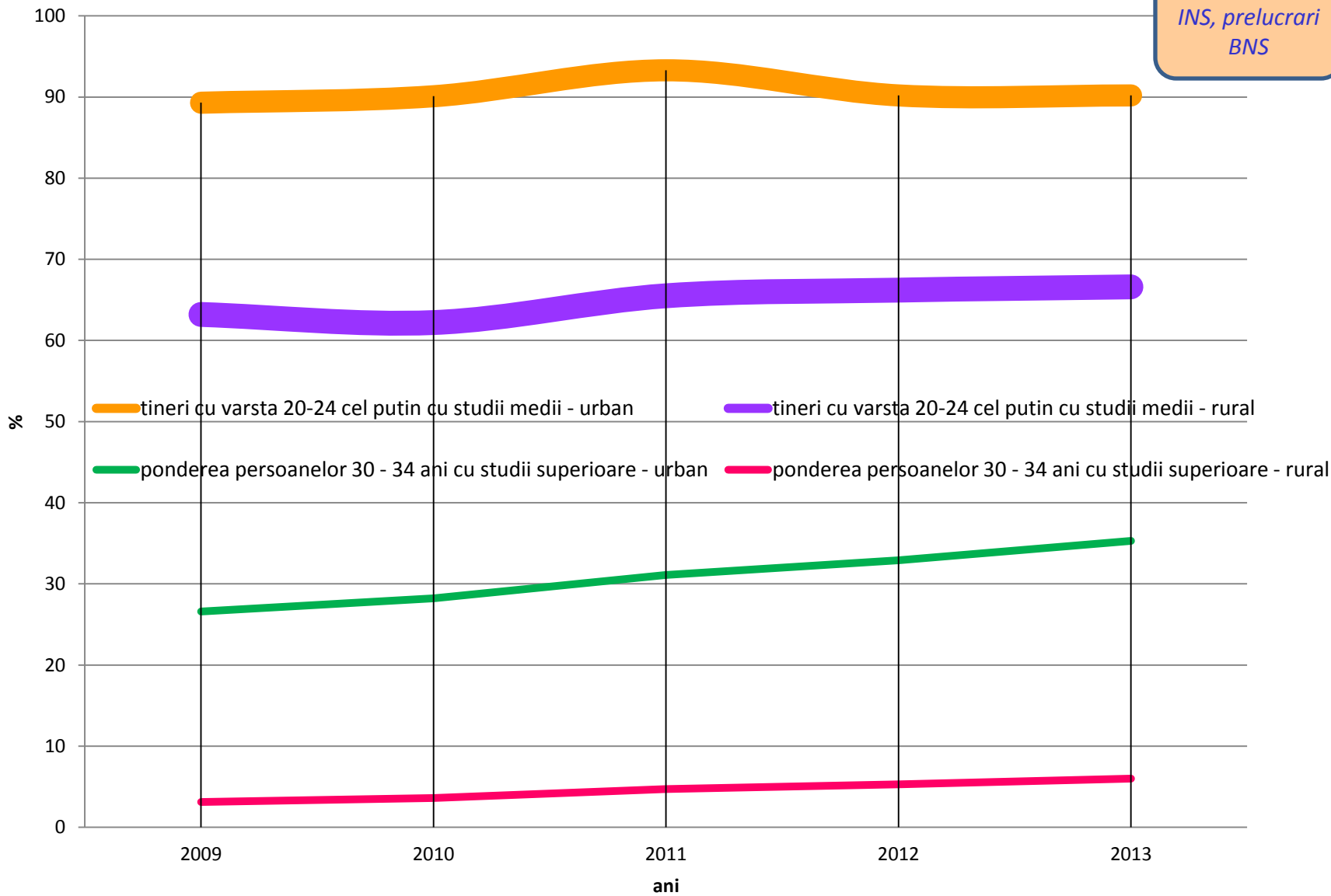

Rata de abandon scolar in invatamantul postliceal si de maistri

Sursa datelor: INS,
prelucrari BNS

Sursa datelor:
INS, prelucrari
BNS

Evolutia nivelului de trai in Romania

Cifrele analizate de BNS indică faptul că aproximativ **19% dintre persoanele care dețin un loc de muncă în România sunt expuse riscului de sărăcie**, în timp ce media europeană este de aproximativ 9%. Nici măcar Grecia nu ne depășește la acest capitol, iar dacă se raportează la întreaga populație și nu doar la persoanele care dețin un loc de muncă, se constată că aproape 41,7% dintre români se află în risc de sărăcie sau excluziune, procent în creștere în anul 2012 față de 2011.

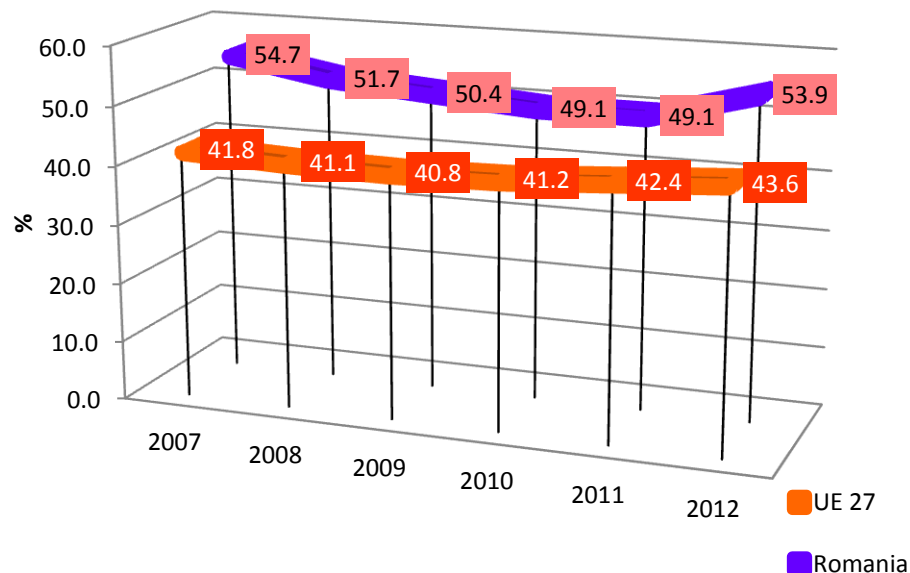
Sărăcia afectează toate categoriile sociale și este strâns legată de nivelul de ocupare, de calitatea locurilor de muncă și de nivelul salarial. Analiza BNS indică faptul că din anul 1996 înapoi populația aptă de muncă migrează din sfera ocupării cu statut de salariat către inactivitate sau ocupare neremunerată, ceea ce se traduce prin precaritate la nivelul veniturilor și prin risc de sărăcie.

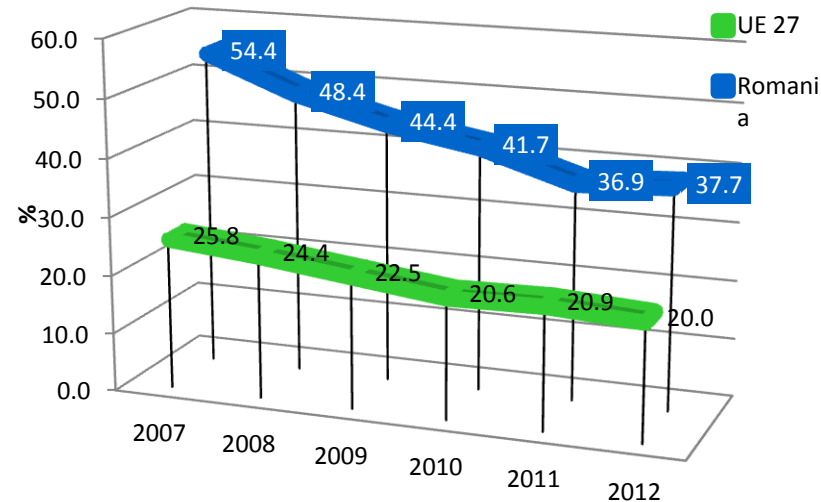
Una dintre cele mai afectate categorii este cea a tinerilor cu vârste cuprinse între 15-24 ani unde ocuparea a scăzut de la 37% în anul 1996 la 33% în anul 2000 și la 24% în anul 2012. Mulți dintre tineri au preferat să prelungească pe cât posibil intrarea în piața muncii și au rămas în sistemul de educație (49% în anul 2012 față de 41% în anul 2000), **mulți dintre cei ocupați au trecut de la categoria de salariat la cea de lucrător familial neremunerat** (circa 37% dintre tinerii ocupați erau în anul 2012 lucrători neremunerați și erau socotiți "ocupați" deși nu aveau venituri) iar procentul salariaților a scăzut de la 60% în 1996 la 53% în 2012 pentru această grupă de vârstă.

Asa cum se poate observa categoriile aflate sub incidența cea mai mare a riscului de saracie sunt persoanele ocupate, altele decât cele cu statut de salariat, pe de o parte și somerii pe de alta parte. În cazul acestor categorii riscul de saracie este de aproximativ 70%, chiar mai mare în cazul somerilor

Alte persoane inactive aflate în risc de saracie

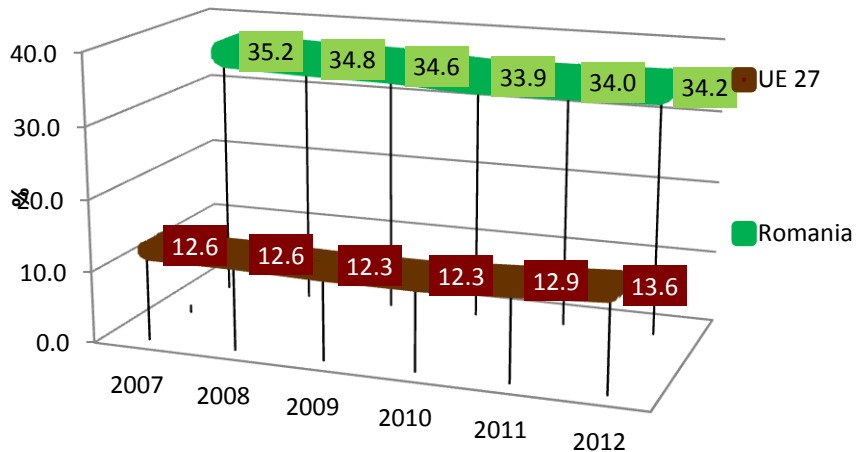

Pensionari aflat în risc de saracie

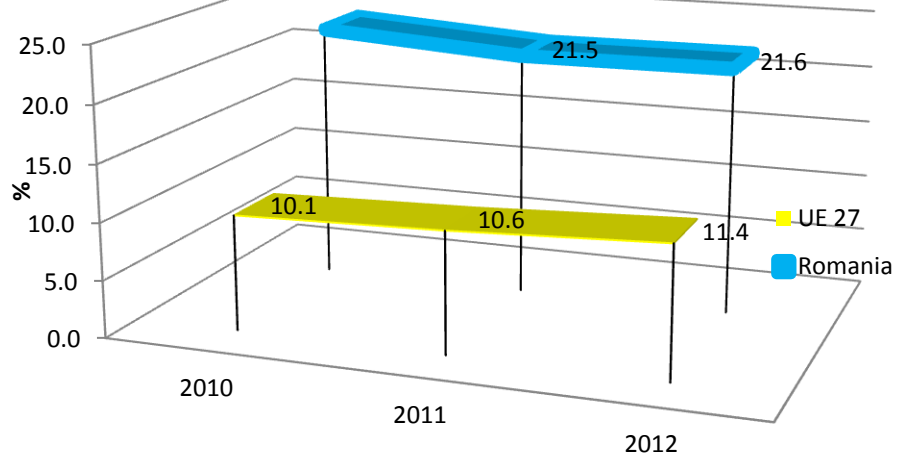

Sursa datelor:
Eurostat, prelucrări
BNS

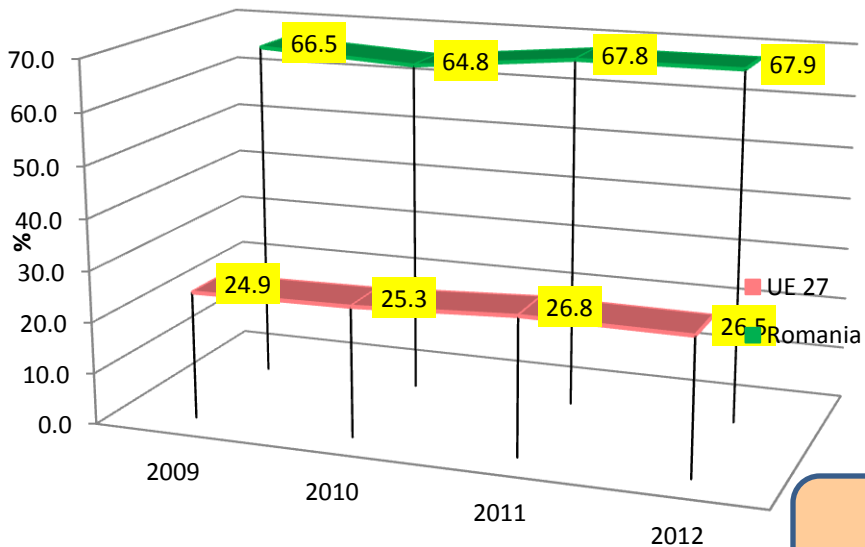
Populatie ocupata in risc de saracie (18ani si peste)

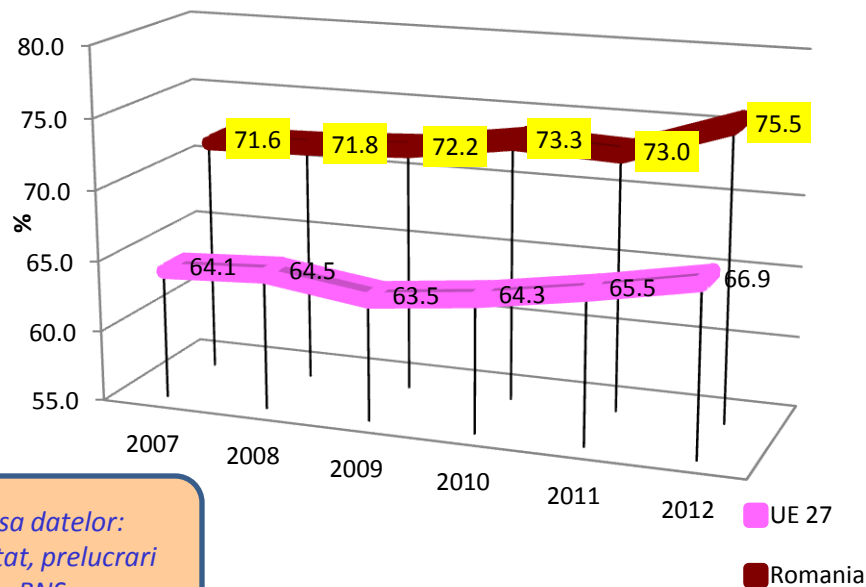
Salariatii aflati in risc de saracie

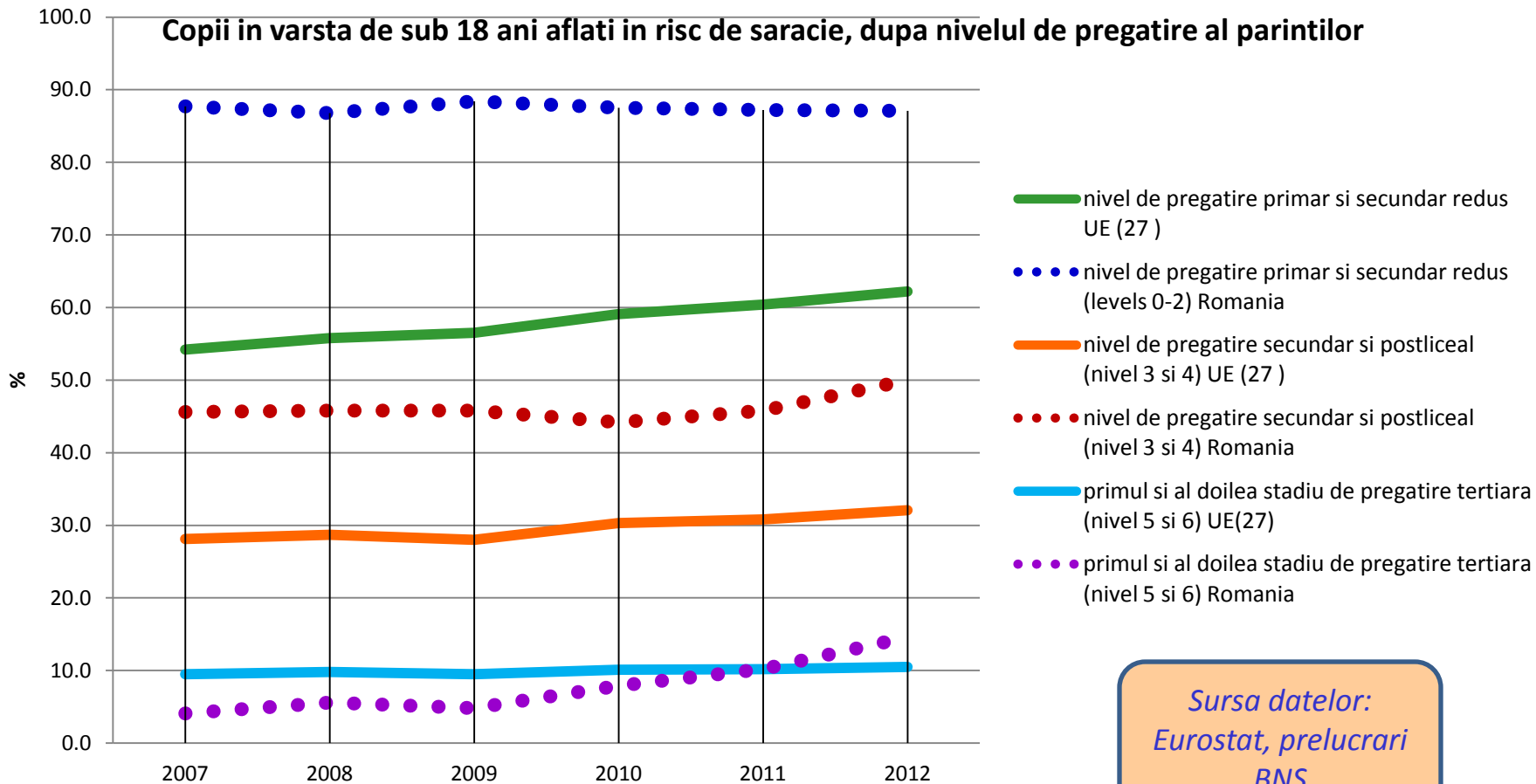
Alte categorii de populatie ocupata (cu exceptia salariatilor) aflati in risc de saracie

Somerii aflati in risc de saracie

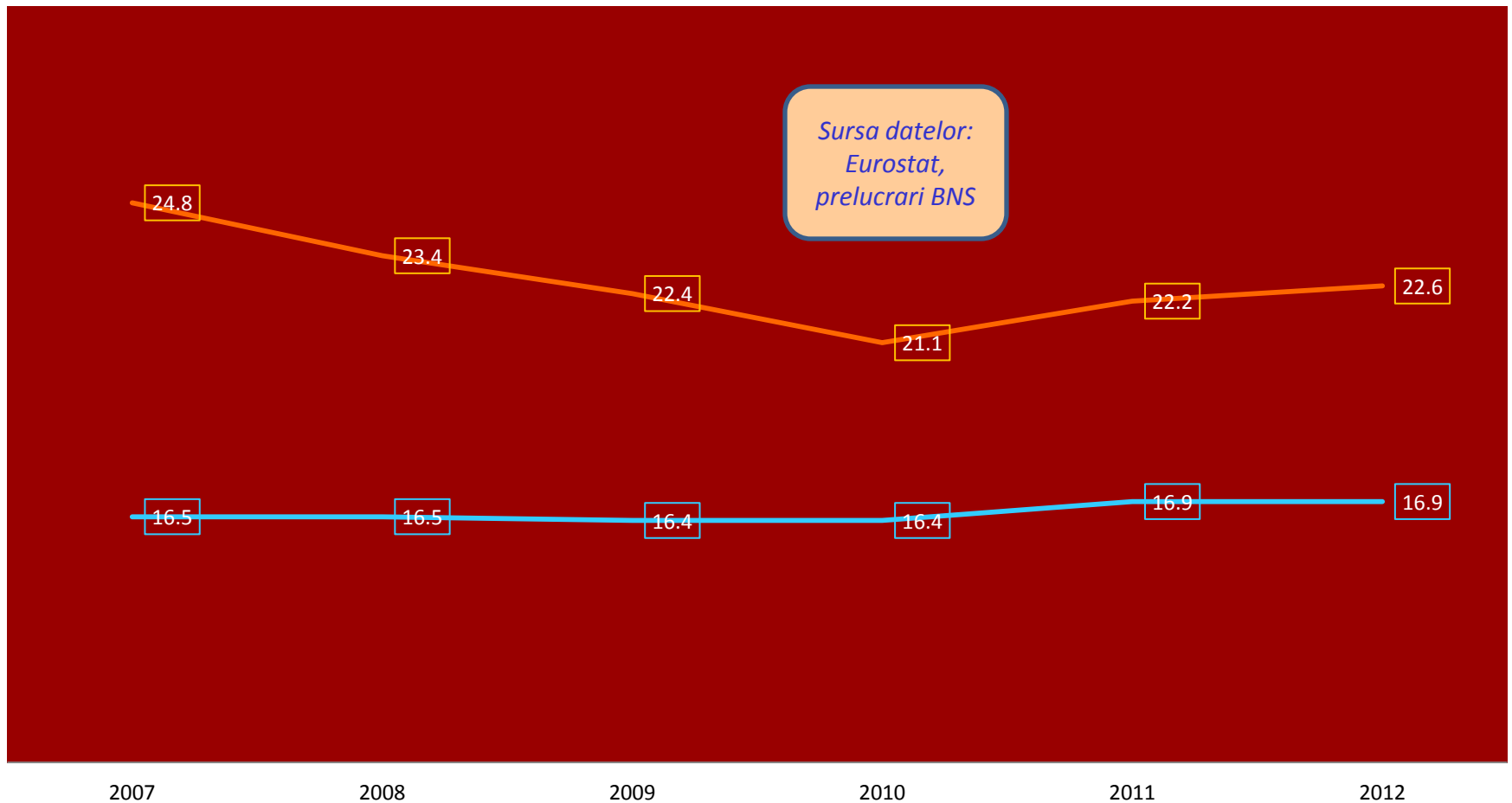
Sursa datelor:
Eurostat, prelucrari
BNS

Copiii reprezinta o categorie extrem de afectata de riscul de saracie, aceasta situatie fiind in mod definitiv influentata de nivelul de pregatire al parintilor. Asa cum se poate observa, riscul de saracie al copiilor care au parinti cu studii primare este de aproape 90%. Ne confruntam in fapt cu un cerc vicios daca avem in vedere faptul ca riscul de saracie atrage dupa sine abandonul scolar, care, asa cum am vazut, are tendinta de crestere. La randul lor, copiii care azi parasesc scoala vor deveni adulti ce vor avea copii expusi in mod covarsitor riscului de saracie.

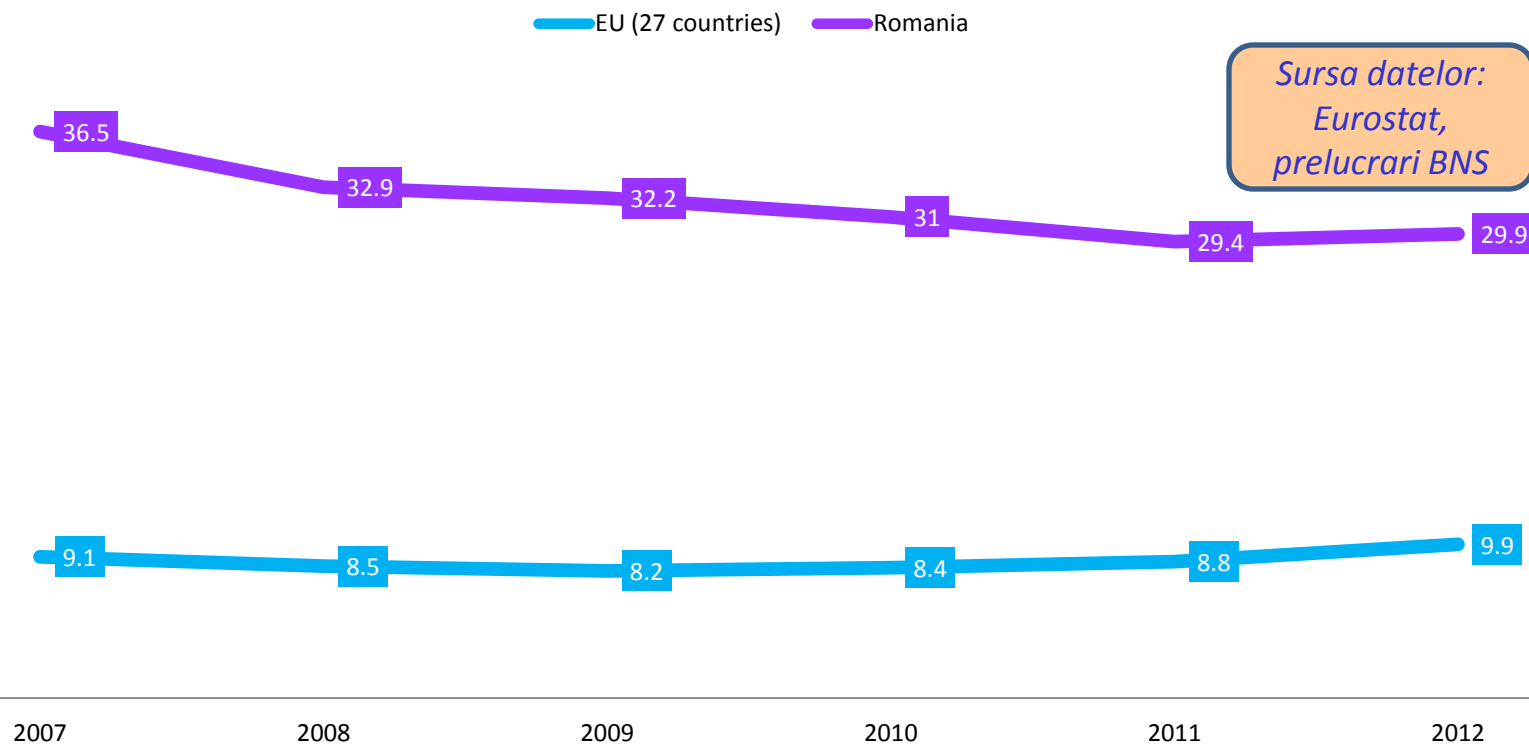
Populatie aflata in risc de saracie dupa efectuarea transferurilor sociale - %

— EU (27 countries) — Romania

Lipsa capacitatii de a-si acoperi nevoile curente este vizibila si atunci cand analizam riscul de saracie pentru populatia din Romania. De mentionat ar fi si faptul ca politica sociala practicata de Romania nu schimba foarte mult lucrurile astfel ca rata riscului de saracie dupa transferurile sociale a fost de aprox 22,5%, in 2012 doar Grecia depasea Romania la acest indicator, media europeana fiind de aprox 17,5%.

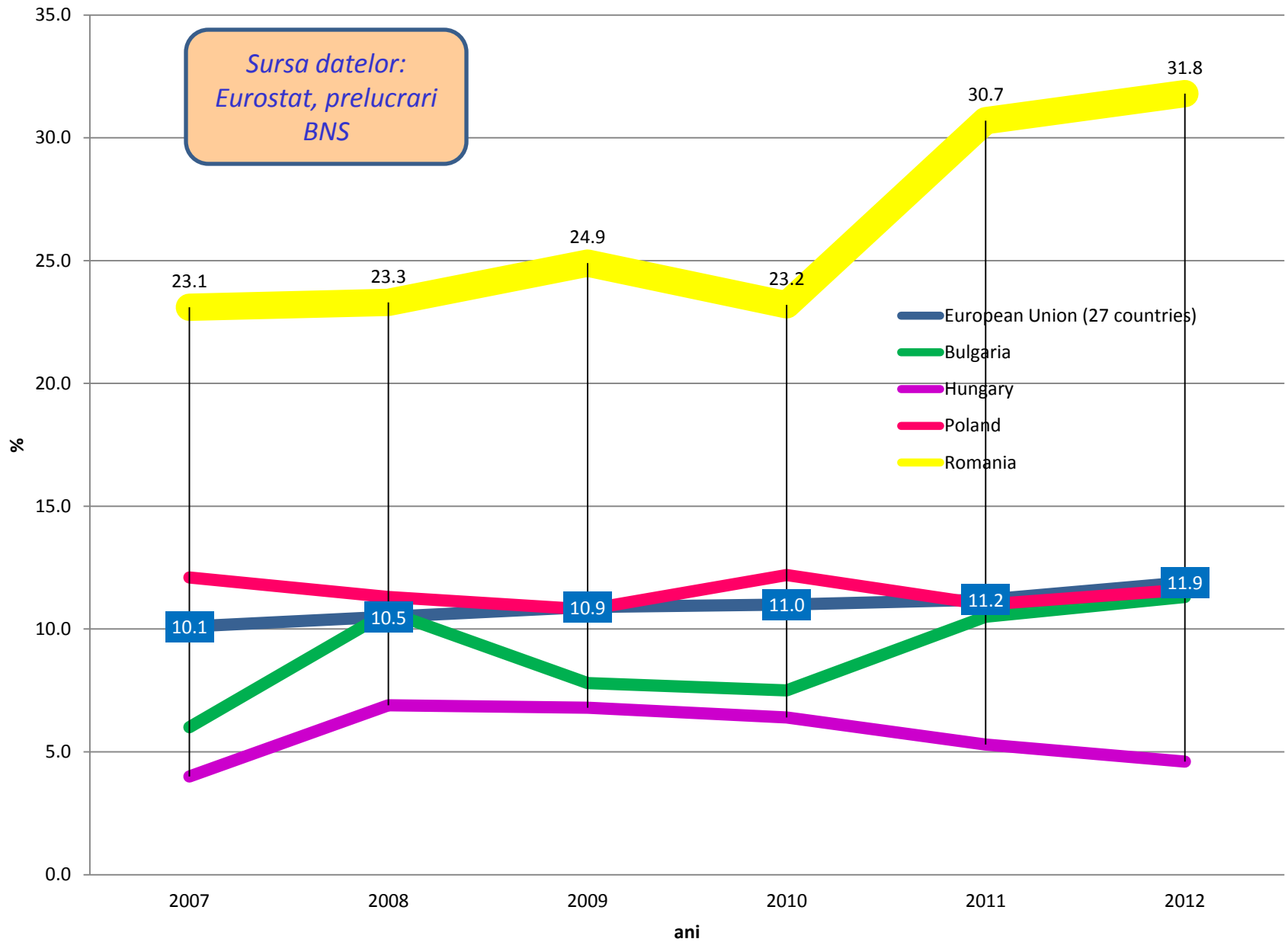
Populatia care se confrunta cu lipsuri majore - %

Populatie care se confrunta cu riscuri majore inseamna ca nu isi pot permite cel putin patru dintre urmatoarele situatii:

- achitarea la timp, fara restante, a unor utilitati si a altor obligatii curente;
- plata unei vacante de o saptamana pe an, departe de casa;
- consumul de carne, pui, peste (sau alt echivalent de proteina) cel putin o data la doua zile;
- posibilitatea de a face fata, cu resursele proprii, unor cheltuieli neprevazute (echivalente cu 1/12 din valoarea pragului national de saracie):
- detinerea unui telefon fix sau mobil;
- detinerea unui televizor color;
- detinerea unei masini de spalat;
- detinerea unui autoturism personal;
- asigurarea platii unei incalziri adecvate a locuintei.

Rata riscului de saracie pentru populatia ocupata in grupa de varsta 18-24 ani

Stadiul convergentei Romaniei sintetizat intr-un grafic...

Eficiența utilizării resurselor în cazul României se poate rezuma cu ajutorul indicatorului productivitatea resurselor care reprezintă valoarea adăugată în euro pentru fiecare kg de materie primă/materiale consumate .

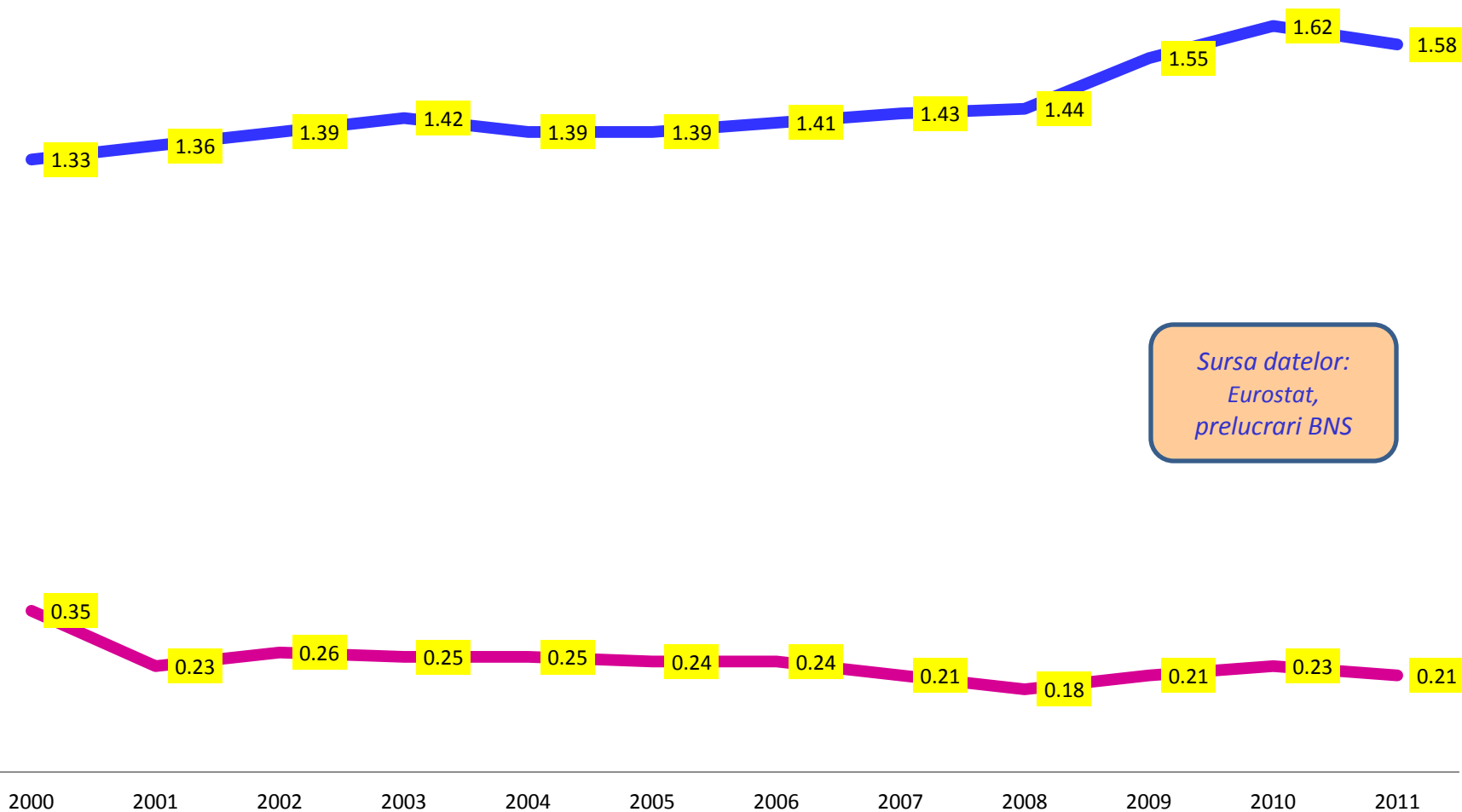
Concluzia: După momentul integrării, România nu a reușit să facă nici un singur pas pentru a se apropia de competitivitatea economică a țărilor europene.

Cu un kg de materie primă/materiale consumate România adaugă valoare de 0,21 euro centi în timp ce la nivel european la fiecare kg consumat se adaugă valoare de 1.58 euro, adică de peste 7 ori mai mare decât în cazul României.

Aceasta este esența evoluției economiei românești și a strategiilor de dezvoltare aplicate.

Productivitatea resurselor (PIB/consumul intern de materiale) (euro/kg)

— EU (27 countries) — Romania

Sursa datelor:
Eurostat,
prelucrari BNS

Concluzia: Fața reală a României este cea în care aproape 42% dintre cetățeni se află în risc de sărăcie și de excluziune, cea în care o treime din populație nu își permite să plătească la timp utilitățile și facturile, să consume carne măcar o dată la două zile, să plece o săptămână pe an în vacanță și să aibă și o mașină în același timp. Ceea ce pentru alte țări europene reprezintă pragul de jos al unui trai mediu sau chiar nivel de sărăcie, în România este echivalentul unei aspirații înalte, pragul în care românul se consideră "realizat" și pe care îl atinge într-o viață de muncă împreună cu familia.

Concluzia desprinsă din analiza efectuată de BNS este că România se află departe de țintele asumate prin strategia Europa 2020 și că spoiala cu care defilează autoritățile în declarații publice este departe de realitatea socială și economică.

Adevărata față a României este una zbârcită de sărăcie, mutilată de locuri de muncă prost plătite, înnegrită de absența perspectivelor de dezvoltare pe termen lung, încovoiată de fiscalitate excesivă și cu fracturi severe ale normalității la toate nivelurile.